Ára: egy és fél dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam | Szubotica, KEDD 1923. augusztus 14. | 218. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Aleksandra-ulica 4 szám alatt

Kiadóhivatal: Kralja Aleksandra-ulica 1 (Leibach-palota)

Munkára fel!

Ne gondolja egy magyar se, hogy ha a gabonáját elcsépelte, kukoricáját letörte, borát leszüretelte, elvégezte a kötelességét.

Amikor — a mult évben — az országos választási küzdelmek megkezdődtek s még remény volt arra, hogy a magyarság is részt vehet a választásokon, a Bácsmegyei Napló a magyarság részére a régi Szerbiában tradiciós választási jelszót e szavakkal formulázta meg: „Jogot, földet, iskolát."

A választás elmulhatott küzdelem nélkül, de a küzdelem nem mulhatik el a siker kivivásáig. Jogot, földet és iskolát kér a magyarság s jogáért, az iskolájáért és a földjéért minden eszközt a kezébe fog venni, aminek felhasználását az alkotmány s a törvényes rend nem tiltja.

A Magyar Párt tegnapi vezérlőbizottsági ülését ugy tekintjük, mint az alkotmánnyal való küzdelemnek, a joggal való harcnak megindulását. Az idő sürget, sürgetnek a feladatok, minden elveszett nap nemcsak a célt tolja ki messzebbre, de ujabb akadályt is gördit a küzdelem utjára.

Elkészült az uj iskolatörvény javaslata s azt látjuk, hogy a kormány ugy akarja az iskolakérdést megoldani, mintha nemzetiségek nem is élnének ebben az országban. Nemzetközi szerződés nem kötelezi a kormányt arra, hogy nemzetiségi iskolákat állitson fel, de kötelezi az alkotmány arra, hogy a nemzetiségeknek módot adjon középiskolák felállitására és fentartására. A középiskolákról szóló törvényjavaslat nem ismeri az alkotmánynak azt az elvi kijelentését, mely a nemzetiségeknek megadja az iskolafentartás jogát. A bizottsági tárgyalásokon a Német Párt képviselő-tagjai attakot inditottak a jogfosztó javaslat ellen, de sikertelenül. Mert nem lehet sikernek nevezni a miniszternek azt a kijelentését, hogy külön törvényben fogja szabályozni a nemzetiségek iskolához való jogát. Ha a törvényjavaslat szembehelyezkedhetik az alkotmánnyal, ha a törvényjavaslat arra akar bennünket kényszeriteni, hogy az alkotmány rendelkezéseiben sem bizhatunk kivétel nélkül, akkor szerfölött könnyünek kell itélni a miniszteri igéretet. Azt mondják, az SHS. királyság a tökéletes állampolgári egyenlőséget valósitja meg s Magyarországon a nemzetiségek el voltak nyomva. Szeretnénk, ha az SHS. királyságra vonatkozó ezt az állitást törvényhozási intézkedésekkel s tényekkel alapoznák meg. Mert amig azt látjuk, hogy a régi Magyarországon a nemzetiségeknek voltak középiskolái — Ujvidéken volt szerb gimnázium, Zomborban volt szerb tanitóképző — s az SHS. királyságban az alkotmány kijelentése ellenére sem adják meg a nemzetiségeknek azt a jogot, hogy iskolát tarthassanak fenn, addig ennek a szembeállitásnak jogosultsága sok kivánnivalót hagy maga után. Addig kell küzdeni, amig nincs törvény, mert meglévő törvény megváltoztatását kiküzdeni ezerszer nehezebb, mint engedményeket, alkotmányon alapuló jogokat kiverekedni a törvényjavaslat tárgyalása idején. A magyar középiskolákért való küzdelem talpra szólit minden munkakészséget, fajszeretetet és lelkesedést.

Az uj törvényjavaslat legalizálni akarja azt a tényleges helyzetet, hogy nemszláv állampolgárok nem juthatnak földhöz. Ez állampolgári egyenlőségen erőszakot tevő törvényjavaslat ellen még halasztthatatlanabb a küzdelem; mert az iskolatörvény ellen még lehet küzdeni, ha az elfogadott törvény ellen kilátástalanabb lesz is a harc, de ha egyszer kiosztják a rendelkezésre álló földeket a szláv igényjogosultak között, akkor magyar nincstelen ebből a földből soha többé részesülni nem fog. A földhöz való jognak szivós küzdelemben kell egyesiteni minden itt élő, a verejtékkel dolgozó magyar embert.

Munkára fel, magyarok. Betakaritottuk az életet, nemsokára leszüreteljük a szőlőnket is. Borunk, buzánk lesz, de lesz-e békességünk? Lehet-e békességünk addig, amig a gyerekeink nem járhatnak magyar iskolába s amig örök szegénységre van itélve az, aki magyarul imádkozik az istenhez. Harc nélkül, munka nélkül, áldozatkészség nélkül, — eredmények nélkül nem is lesz, ne is legyen békességünk!

Az őrszem-politika kulisszái mögül

Megegyezés a németekkel — A radikális-párt erősitéseket keres
Az agrártörvényjavaslat rejtelmei

A kormány helyzetére lényeges kihatással lesznek azok a tárgyalások, amelyeket a radikálispárt a német párttal már hosszabb ideje folytat és amelyek a német képviselőknek a kormánypárthoz való csatlakozását célozzák. Ezek a tárgyalások befejezésükhöz közelednek és ma már egészen bizonyosra vehető, hogy a legközelebbi napokban *eredményre fognak vezetni.* Jól informált beogradi körökben elterjedt hirek szerint a német képviselők a kormánypárthoz való csatlakozást *személyi és tárgyi feltételekhez* kötötték. A személyi feltételek, amelyeket a kormány hajlandó teljesiteni, nem nagy jelentőségüek, de azért a nemzetiségi politikában fontos etappot jelentenek. Eszerint a német képviselők parlamenti klubjának elnöke, *Kraft István dr. belügyi államtitkár lesz,* anélkül azonban, hogy különösebb hatáskört juttatnának neki, mert csupán *a községi autonómiára* vonatkozó ügyek ellenőrzését fogják a belügyminiszteriumban rábizni, mig *Teibner német képviselő lemond mandátumáról és osztályfőnöki állást kap a közoktatásügyi miniszteriumban.*

A nemzetiségi politikusok remélik, hogy ezeknél a személyi engedményeknél *jóval több eredményt fog a német párt elérni a tárgyi feltételek teljesitésével.* Itt leginkább azoknak az igéreteknek a beváltására gondolnak, amelyeket *Trifkovics* miniszter tett a középiskolai törvényjavaslat bizottsági tárgyalásánál, amelyek szerint az ősszel a parlament elé terjesztenék a nemzetiségi iskolákat biztositó törvényjavaslatot, bár erre *Trifunovics* uj közoktatásügyi miniszternek a kisebbségi magániskolák beszüntetéséről szóló nyilatkozata után nincs sok remény.

Nemcsak a németpárt körében, hanem kormánykörökben és az egész radikálispárt részéről is feszült figyelemmel kisérik a tárgyalások menetét, mert a megegyezés a mai politikai helyzetben és a jelenlegi parlamenti erőviszonyok mellett a kormány helyzetét lényegesen megerősitené.

A kormányzó radikálispárt az őszi parlamenti ülésszakra természetesen erősitések után néz. A különböző csoportoknak hajlandó személyi engedményeket is tenni, hogy ezáltal a radikálispárt egységét megvédje s *a tiszta radikálispárti* kormány fennmaradását biztositsa.

A radikálisok *nem idegenkednek már a nemzetiségekkel való megegyezéstől sem.* Erre vall, hogy komolyan foglalkoznak azzal a tervvel, hogy *a nemzetiségi ügyek intézésére a miniszterelnökségen külön ügyosztályt állitanak fel,* amelynek élére igen befolyásos és tekintélyes radikálispárti politikust szemeltek ki.

A demokraták nem biznak abban, hogy ezek a nyári barátkozások hosszuéletüek lesznek. Ugy a demokrata lapok, mint a demokrata politikusok azt hangoztatják, hogy a radikális kormány nem maradhat meg, s ősszel létre kell jönni a koalicióknak, amelyben a demokraták csak ugy vesznek részt, ha jelentős engedményeket kapnak s „őrszemei"-ket elhelyezhetik a fontosabb poziciókban.

Mi lesz az agrárreformmal?

A Vajdaság és a Muravidék nemzetiségi kisebbségeit érthető módon foglalkoztatja az agrárreform kérdése. Az agrárügyek miniszteriuma élére uj miniszter került s egy igen képzett vajdasági képviselő lett a miniszterium államtitkára, Noha a vajdasági államtitkárnak rendkivül szükre korlátozott hatásköre van; mégis remélik, hogy *a beterjesztett törvényjavaslatot, amelynek hallatlanul igazságtalan rendelkezései vannak,* sikerül visszavonatni.

A nemzetiségieket különösen a javaslat 10-ik §-a érdekli, amely

törvénybe kivánja iktatni, hogy földet csak szerb-horvát-szlovén nemzetiségü igényjogosult kaphat.

Noha ez az elv a gyakorlatban már megvalósult, törvénybe iktatása mégis *veszedelmes precedens* volna, mert ellentétben áll az alkotmánynak a polgárok jogegyenlőségét biztositó tételével.

Elkommunizált nagybirtokok

Még talán ennél is veszedelmesebb a törvényjavaslatnak a kisajátitott földek megváltási összegéről szóló rendelkezése.

A törvényjavaslat szerint

a megváltási ár az 1910—1914-es forgalmi árnak az átlaga volna.

Ha a vételárban a felek nem tudnának megegyezni, akkor *választott biróság dönt.* A választott biróság tagjai: a dobrovoljácszervezetek és a földbirtokosok egy-egy megbizottja, *elnöke pedig az illetékes agrárhivatal főnöke.*

Ennek a rendelkezésnek a gyakorlati eredménye az volna, hogy a vajdasági birtokostól elvennék a földjét, amelynek holdjáért *legjobb esetben egy métermázsa buza árát kapná,* a vajdasági földmüves-munkások pedig, akik eddig a birtokokat müvelték, *nem jutnának földhöz és a munkaalkalmat is elvesztenék.*

A kereskedelmi miniszter fokozni akarja a kivitelt

Beogradból jelentik: Dr. *Kojics* kereskedelmi miniszter hétfőn délelőtt fogadta a lapok munkatársait, akik előtt nyilatkozott programmjáról. Expozéjában elsősorban kijelentette, hogy *uj vámtarifát fog kidolgozni* és ezután a Lengyelországgal kötött vámegyezményhez hasonló egyezményeket fog kötni a kormány Olaszországgal, Csehszlovákával, Franciaországgal és más

államokkal is, amelyekkel Jugoszlávia kereskedelmi érintkezést tart fenn.

A vámtarifa ügyét eddig elhanyagolták — mondotta a kereskedelmi miniszter — ami erősen ártalmára volt az ország egész közgazdaságának, mert *a vámtarifának a valuta-stabilizáció szempontjából óriási fontossága van,* tekintettel arra, hogy e tekintetben *a kereskedelmi mérleg aktivitása a legfontosabb tényező.*

Ezért különös figyelmet akar fordítani arra, hogy *a kivitel legalább is ugyanolyan nagy legyen, mint a behozatal, lehetőleg azonban azt haladja meg,* hogy igy az ország kereskedelmi mérlege aktivvá legyen, mert a jelenlegi passziv kereskedelmi mérleg a dinár stabilizációjának legnagyobb akadálya. Ezért a kivitelt támogatni akarja és erre a célra már 150 millió dinár hitelt vett fel a nemzeti banktól, de további tárgyalások is folyamatban vannak, hogy a kereskedőknek és iparosoknak a kivitel támogatása érdekében nagyobb hiteleket adhasson. Ugyancsak megegyezett már a közlekedésügyi miniszterrel is arra nézve, hogy *külföldről vaggonokat szerezzenek kölcsön a gabona-kivitel biztositására.*

A kereskedelmi miniszter még azon véleményének adott kifejezést, hogy *az országban túlsok a bank,* mert eddig minden korlátozás nélkül bárki nyithatott bankot. Ezt az egészségtelen állapotot is meg akarja szüntetni és a bankalapitásokat sulyos feltételekhez fogja kötni. A Balkan-Bank ismeretes afférja kapcsán pedig elhatározat *a bankok és pénzintézetek ellenőrzését.*

Hangsulyozta még *Kojics* miniszter, hogy a belföldi ipart teljes erejéből támogatni fogja. Ennek az iparnak a fejlődését — mondotta — legszebben a novisadi árumintavásár bizonyitja, amelyről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

Megszakadtak a jugoszláv-olasz tárgyalások

Római jelentések szerint a jugoszláv-olasz paritásos bizottság tárgyalásai megszakadtak. A hirt a külügyminisztérium részéről ugyan még nem erősitették meg, azonban beogradi politikai körökben el voltak készülve már régebben a tárgyalások megszakitására, mert *az olasz közvélemény, elsősorban a fasciták élesen ellenzik, hogy a tárgyalásokat a rapallói szerződés alapján folytassák,* másképpen pedig nem lehet megegyezésre jutni. A legnagyobb nehézség a Baros-kikötő kérdésében mutatkoznak, mert *az olaszok nem akarják a Baros-kikötőt átengedni.* Ezért a Rómában tárgyaló jugoszláv delegáció futárt küldött Beogradba, hogy ujabb instrukciókat kérjen a kormánytól.

Beogradban a kérdés megoldását megnehezíti Pasics miniszterelnök és Nincsics külügyminiszter távolléte, akik nélkül a kabinet itthonlevő tagjai nem akarnak döntést hozni.

Háromszázmillió dináros csempészés

150.000 dináros megvesztegetés rejtélye

Zsarolással vádolják a suboticai államrendőrséget

Részleteiben detektivregényekbe illő módon deritett ki a suboticai államrendőrség főnöke egy nagyarányu arany- és valutacsempészetet, amely a nyomozás eddigi adatai szerint *háromszáz millió dinárnál nagyobb összeggel károsította meg az államot.* A nyomozás ugyan még nincs befejezve, azonban az eljárás eddig máris szokatlan eredményre vezetett: a csempészet gyanusitottjai, a kik *százötvenezer dinárral akarták lekenyerezni az ügy elhallgatásáért és az eljárás megszüntetéséért a nyomozást vezető Lungulov Radivoj állami titkosrendőrségi főnököt, most feljelentést tettek a titkosrendőrség ellen a suboticai ügyészségnél zsarolás és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.*

A minden részletében érdekes és izgalmas ügy nyomozása során valóban *történt megvesztegetés,* amelybe azonban az államrendőrség, — értesüléseink szerint, — csak a nyomozás sikere érdekében ment bele, hogy ezáltal csapdát állitson a nagyarányu csempészet gyanusitottjainak.

A nagyszabásu bünügy részleteiről eddig a következőket sikerült megtudnunk:

Százmilliós csempészet

A suboticai állami titkosrendőrség hetekkel ezelőtt értesült arról, hogy suboticai személyek közreműködésével *nagyarányu valutacsempészet folyik.* A csempészek aranyat és nemes valutát vásároltak össze a devizarendelet kijátszásával az egész ország, de különösen a Vajdaság területén és azt Budapestre vitték, ahol azt a zugkereskedelemben kétszeres áron értékesitették. Azt is sikerült megtudni, hogy már két év óta folynak az üzelmek olyan nagy arányban, hogy *a csempészek eddig több, mint háromszáz millió dinárral kárositották meg az államot és volt olyan nap, amikor a csempészek maguk egy nap alatt egy milliónál többet kerestek.*

A felmerült gyanu alapján az államrendőrség főnöke figyeltetni kezdte a csempészet gyanusitottjait, elsősorban *Friedmann* Dezső suboticai ékszerészt, mert a csempészett értékeket állitólag ő vásárolta össze az ügynököktől és ő küldte át Magyarországra. A nyomozás nagy arányai miatt *Lungulov* államrendőrségi főnök augusztus 5-ikén berendelte a környékbeli detektiveket is, azonban a nyomozás akkor nem járt sikerrel.

Lefoglalt aranyak

A nyomozás során sikerült megállapitani, hogy augusztus 7-ikére *nagyobb arany- és valutaszállitmány érkezik Suboticára, Friedmann Dezső számára.* Emiatt két titkosrendőr *állandóan figyelte Friedmannak az Alexandrova utcán levő ékszerüzletét.* Kedden este fél hétkor a detektivek észrevették, hogy egy idegen megy be az üzletbe, ahol aranyakat ad át Friedmannak. A titkosrendőrök erre betoppantak és az értékeket ,melyeket Friedmann éppen ki akart fizetni, *lefoglalták.* Ez alkalommal *32 darab Napoleon-aranyat, 5 font sterlinget és 610 cseh koronát, valamint körülbelül 5000 dinárt foglaltak le.*

A tettenérés után Friedmannt azonnal előállitották az államrendőrségre, a hol a titkosrendőrök megkezdték kihallgatását.

Tizezer dinár az iratokért

Az első kihallgatás során Friedmann ajánlatot tett *Popovics* detektivnek, hogy *tizezer dinárt ad neki, ha eltünteti azokat a csempészetre vonatkozó iratokat és levelezéseket, amelyeket a valuták lefoglalása alkalmával nála találtak. Popovics* az ajánlatról azonmal jelentést tett Lungulov főnöknek.

Este 8 órakor a titkosrendőrség főnöke megengedte Friedmannak, hogy felügyelet mellett hazamenjen vacsorázni és 9 órakor ő maga ment érte két detektiv kiséretében, hogy a kihallgatás folytatása végett az államrendőrségre vigye. Visszafelé jövet Friedmann titokban félrevonta Lungulov főnököt és felajánlotta neki, hogy *nagyobb összeget fizet, ha megszünteti az eljárást és a kompromittáló iratokat neki visszaadja.* Az ajánlatot Lungulov főnök *látszólag elfogadta.*

»Emberek vagyunk«

Az államrendőrségi hivatalban azután *Friedmann pozitiv ajánlatot tett Lungulov Radivoj titkosrendőrségi főnöknek.*

— *Emberek vagyunk,* — mondotta Friedmann, — *és már máskor is sikerült több hasonló ügyet simán elintézni.*

Friedmann könyörgésére a titkosrendőrségi főnök kijelentette, hogy hajlandó ő is eltusolni az ügyet, de csak abban az esetben, ha *a felajánlott kétszázezer dinár pénzjutalom mellett Friedmann megnevezi büntársait is.* Végül Friedmann hosszas rábeszélés után késznek nyilatkozott az egész csempészet lefolyását ismertetni, de huszonnégy órai haladékot kért arra, hogy *társaitól a kétszázezer dinárt előteremthesse.* A főnök a haladékot megadta és abban állapodtak meg, hogy Friedmann *a pénzt és az adatokat másnap, szerdán, augusztus 8-ikán este adja át Lungulov Radivojnak, a Zombori-uton.*

Az államrendőrség főnöke ezután szabadlábra helyezte Friedmannt, szerdán reggel pedig, — hogy a megvesztegetés ügyét már előzetesen tisztázza, — *a Friedmannal kötött megállapodást közölte Karakasevics Gábor rendőrőkapitánnyal.*

Találka a Zombori-uton

Szerdán este *Lungulov* államrendőrségi főnök és *Friedmann* ékszerész valóban találkoztak a Zombori-uton, azonban itt Friedmann közölte, hogy *egyik társa nem hajlandó fizetni és ezért csak százötvenezer dinárt tud adni.* Erre is ujabb egynapi haladékot kért a titkosrendőrség főnökétől és ugyancsak másnapra igérte az adatok beszolgáltatását is.

Másnap, csütörtökön este féltizenegykor *Lungulov* főnök két titkosrendőrrel ujból megjelent a Zombori-uton és akkor *Friedmann 112.000 dinárt adott át neki, a többi 38.000 dinár kifizetését pedig szombatra igérte.*

Mivel Friedmann még nem adta át a teljes összeget és a kért adatokat sem szolgáltatta a titkosrendőrség kezeibe, a Zombori-uton elrejtett detektivek beavatkozását nem vette a főnök igénybe. A pénzt a bünügy irataihoz csatolta és a lefoglalt valutákkal és levelezésekkel együtt megbizható helyen egy pénzszekrényben elzárta, *az eddigi nyomozás lefolytatását és az összeg felvételét pedig bevezette hivatali naplójába, hogy a vesztegetési kisérlet alapján az ő szerepe már előzetesen tisztázva legyen.*

Házkutatás — megrendelésre

A csütörtök esti találkozó alkalmával Friedmann megigérte hogy a kért adatokat a hátralékos 38.000 dinárral együtt át fogja adni az államrendőrségnek. Egyben megkérte a titkosrendőrség főnökét, hogy *csak az üzletében lefoglalt aranyak megvásárlása miatt tegyen ellene feljelentést,* mert ez egymagában nem is büntetendő cselekmény. Azt is kérte azonban, hogy *az államrendőrség szombaton délelőtt 10 órára rendeljen el lakásán házkutatást és állapitsa meg, hogy semmi gyanusat sem találtak nála.* Ő majd előre gondoskodik arról, hogy valóban semmit ne találjanak. Lungulov szinleg meg is igérte a házkutatás foganatositását.

Éjszakai rablótámadás a detektivfőnök ellen

Az ügy nagy horderejére és a gyanusitottak nagy számára való tekintettel a titkosrendőrség főnöke attól tartott, hogy egyesek *meg nem engedett módon is kisérletet tesznek a sulyosan kompromittáló iratok megszerzésére.* Emiatt állandóan detektivek kiséretében járt és csütörtökön este is két titkosrendőrt vitt magával Pletikoszić-utca 2. szám alatt levő lakására.

Csütörtökön éjjel egy órakor *Lungulov főnök gyanus neszt hallott lakása előtt. Az volt a gyanuja, hogy rablást, vagy más merényletet készitenek elő ellene.* Felnyitotta lakásának ablakát és nyitott ablaknál vetkőzni kezdett, hogy a támadók láthassák, hogy lefeküdni készül. Amint azonban levetkőzött, *az egyik detektiv hirtelen eloltotta a villanyt és ő, revolverrel a kezében kiugrott az ablakon. Az ugrásnál valóban egy emberre ugrott rá, aki éppen az ablaka alatt tartózkodott. Dulakodás támadt köztük és ő revolveréből egy lövést tett, mire egy másik, tőlük néhány lépésre levő ember a Zombori-ut felé menekült. Ennek is utánalőtt, de nem talált, erős dulakodás után pedig a tettenkapott ismeretlennek is sikerült elmenekülni.*

Nemzeti-szálló, 7. számu szoba

Szombaton reggel Lungulov detektivfőnök megjelent Friedmann üzletében és megkérte az ékszerészt, hogy a háralevő 38.000 dinárt még délelőtt fizesse ki, mert délután és este a detektivfőnök más ügyben van elfoglalva. Friedmann ehhez hozzájárult és abban állapodtak meg, hogy a pénzt egy félóra mulva a feltünés elkerülése végett a Nemzeti szálló egyik szobájában fogja kifizetni.

A detektivfőnök ezután négy titkosrendőrt vett maga mellé. Kettőt a szálloda elé állitott, kettőt pedig a 7. számu szobában az ágyban és a szekrényben elrejtett. A kitüzött időpontban Friedmann valóban megjelent a szobában és kifizette a titkosrendőrségi főnök kezeibe a 38.000 dinárt. Pénzolvasás közben azonban a titkosrendőrök adott jelre előjöttek rejtekhelyükről, a pénzt lefoglalták és a megvesztegetésről jegyzőkönyvet vettek fel, amit a pénzzel együtt az ügy irataihoz csatoltak.

Áruló detektiv

Ez idő alatt a szálló előtt elhelyezett Pizsulica detektiv, aki csak szerdán lépett be az állami titkosrendőrséghez, elment Friedmann lakására és közölte Friedmannéval, hogy a megvesztegetés miatt urát le fogják tartóztatni és lakásán házkutatást tartanak, figyelmeztette tehát az asszonyt, hogy az esetleges bünjeleket rejtse el.

Pizsulica detektivet emiatt vasárnap este Lungulov titkosrendőrségi főnök letartóztatta.

A bünügy a biróság előtt

A szombati leleplezés után Lungulov titkosrendőrségi főnök közölte Friedmann Dezsővel, hogy a megvesztegetés csak csapda volt, egyben pedig megkezdte Friedmann kihallgatását a csempészet ügyében. A kihallgatást hétfőn délelőtt és délután is folytatták, aminek befejezése után az iratokat átadják az ügyészségnek.

Feljelentették az államrendőrséget

Friedmann feljelentésével azonban az ügy még nem nyert elintézést. Friedmann Dezső ugyanis, aki szabadlábon van, ügyvédje, Kellert Benő dr. utján hétfőn feljelentést tett a suboticai rendőrségnél Lungulov Radivoj állami titkosrendőrségi főnök ellen zsarolás és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.

A bonyolult ügyben a döntést igy a törvényszék fogja meghozni.

Azok, akik ellen a nyomozás során gyanu merült fel, azt állitják, hogy nem történt olyan arányu csempészés, mint ahogy azt az államrendőrség feltünteti. Szerintük: legföljebb devizákihágásról lehet szó s azokat, akiket ez a kihágás terhel, valóban meg akarták zsarolni.

Tény, hogy a kihallgatások, házkutatások Suboticán és a környéken nagy izgalmat keltenek. Fantasztikus hirek vannak elterjedve küszöbön álló letartóztatásokról, — hivatalos személyek letartóztatásáról is. Mindez parancsolólag követeli, hogy a vizsgálat egész anyagát a birósághoz terjesszék be, hogy igy nyilvánosságra juthasson, hogy a regényes részletekben bővelkedő ügyben mi az igazság.

Európa szomoru kilátásai

Szenet akarnak, szemetet kapnak a Ruhr-vidéken a franciák

— Lloyd George cikke —

Lloyd George Anglia volt miniszterelnöke, aki hetenkint ir egy-egy cikket a világlapokba az aktuális politikai kérdésekről, legutóbbi cikkében, amelynek »*A francia-német helyzet*« a cime, érdekesen jellemzi a Ruhr-kérdést és a német jóvátételi problémát illetőleg. Cikkében többek közt a következőket irja:

»Mintha a rémes Nagy Háboru igézete feküdte volna meg az európai lelket. A nemzetek nem gondolkoznak normálisan. A vérnyomás még mindig igen nagy. A ruhrvidéki bonyodalom miatt támadt izgalom nem enyhit rajta. Pedig aránylag olyan egyszerü az a kérdés, amely mind e küzdelmes bonyodalmak magja. *Mennyit képes Németország fizetni és milyen módozatok mellett képes azt megfizetni?*

Franciaország azt mondja, hogy ezt a kérdést ágyuknak és generálisoknak kell eldönteniök.

Hogyan végződik mindez és mikor következik el a vég? Az eshetőséget mérlegelve, annak a férfiunak megismerésével kell kezdenünk, aki az eseményeket irányitja.

Poincaré hétségtelen ügyességü és hazafiasságu férfiu, de annyi balitélet között él, hogy azok elhomályositják szemében a tényeket.

A Ruhr-mellék megszállását megelőző negyedfél esztendő alatt Németország pénzben és természetben *több mint tiz milliárd márkát* azaz 500 millió font sterlinget, vagy 2 milliárd dollárt — fizetett a szövetségeseknek.

A franciák minden terve azon a feltevésen alapult, hogy a megszállás teljesen ki fogja nekik szolgáltatni a Ruhr-vidéket. A Ruhr-eset nem az első, nem is az utolsó tragédia, amelyet az aktapolc előtt megihletett vezérkarok és polgári tisztviselők könnyü szivvel elkészitett emlékiratai inditanak meg. Bármivé fejlődjék is ez az epizód, ma már világos, hogy a katonák, az ellátó szolgálat tisztjeinek becslései reménytelenül hamisak voltak. *Sokkal több katonát küldtek a Ruhr mellékére, mint amennyit szükségesnek véltek: sokkal kevesebb kőszén került ki a Ruhr mellől, mint amenyyire számitottak. Ma már annyi francia van a Ruhr-vidéken, mint amennyi Waterlooban harcolt Napoleon alatt.* Ami a szénmennyiséget illeti, amit hat hónap alatt a határon átszállitaniok sikerült, az körülbelül megfelel annak a mennyiségnek, melyet a németek a »mulasztás« időszakának (amely a megszállás ürügyéül szolgált) egy hónapja alatt szállitottak. Nagy költség árán kétségbeesett erőfeszitések történtek a szénszállitmányok megnövelésére, hogy ezzel is meggyőzzék Franciaország és a külföld közvéleményét arról, hogy a német ellenállás fokonként megtörik. *Salakkal és egyéb hulladékkal rakják meg a vasuti kocsikat,* hogy a szállitmányokat akármi módon is megnövesszék. Ahol érik, még az országutakon is, lefoglalják a szenet. *A szövetségesek közül senkinek sem olyan a helyzete, hogy tiszta lelkiismerettel unszolhatná Franciaországot lobogója bevonására.* Egyetlenegy ut van, melynek követését, mint a francia becsülettel összeférőt lehetne a francia kormánynak tanácsolni s ez az: hogy *a vita eldöntés végett a népszövetség elé vitessék.* Ebből a versaillesi szerződés megszilárdulása következnék. De a brit kormány elutasitotta az inditványt, hogy ilyen irányban igyekezzék Franciaországot befolyásolni. A küzdelemnek tehát folynia kell a végzettől meghatározott végéig.

Az elmult néhány hónap eseményei mérhetetlenül megsokasitották a tárgyalás nehézségeit. Azok az incidensek, melyek idegen megszállástól, bármely országban történjék is az, elválaszthatatlanok, a végletekig fölizgatták a német közvéleményt és a gyülöletet annyira elmélyitették, amennyire még a nagy háboru sem volt képes. A 75.000 ruhrvidéki német embernek otthonból való elüzése, a represszáliák, az agyonlövések, az éhség, az élelmiszerszállitó vonatok addig való feltartóztatása, amig tönkre nem megy rajtuk a legszükségesebb eleség. A nyers erőnek számtalan kihivó és vérforraló apró ténye. A szenvedély, amely a francia politikát olyan engesztelhetetlenné tette, teljes egészében a franciaországi német okkupációnak volt tulajdonitható. A franciák most ugyanazt a haragot vetik el a német lelkekben. *A gyülölet rossz közvetitő.* Ezért nem tudok én valami helyes megoldásban bizni.

Németország könnyen összeomolhatik. Időre-órára még részekre is szakadhat. A központi kormány tekintélye nagyrészt ugy is eltünt. Valójában adót sem szed már. Berlinnek Bajorországra nincsen befolyása és nem sok idő mulva itt valószinüleg helyreállitják a monarchiát. A rajnai tartományban mozgalom indult külön köztársaság alakitása érdekében, amely Poroszországtól teljesen független legyen.

Francia ügynökök élesztik és francia szubvenciók pénzelik ezt a mozgalmat.

Nemsokára tanui lehetünk majd igy egy rajnai köztársaságnak, melynek dicső szabadságát és függetlenségét Szenegál és Kokinkina szines honosai óvják féltékenyen. Szászország akkor a kommunisták kezébe eshet, Poroszország pedig a monarchisták és kommunisták versengésének prédájává válik. Mindezek nem éppen valószinütlen lehetőségek. Ha Németország részeire bomlik, a rajnai tartomány és a Ruhr-vidék Franciaország uralma alatt marad. Franciaország akkor nem sietne a jóvátétel biztositásával. Bismarck müve romba döntetnék s Napoleon müve tétetnék helyébe örök időkre.

Egy régi walesi közmondás szerint könnyü ócska tüzhelyen tüzet gyujtani. A francia uralom alatt élő rajnai tartomány gondolata Nagy Károly ócska tüzhelye. Már Mazarin megkisérelte tüzet gyujtani rajta. Első Napoleon akkora lángot szitott rajta, hogy megpörkölte vele Európát. Harmadik Napoleon abban reménykedett, hogy izzó parazsán megmelegiti kihülő szerencséjét, mint ahogy az 1918-iki nagy győzelem ébresztette fel Franciaország ambicióját, hogy ujra szitsa a tüzet az ócska tüzhelyen. Szomoru kilátás Európára nézve.«

Streseman az uj német kancellár

Cuno kancellár lemondott — A szociáldemokraták belépnek a kabinetbe — Tovább terjednek a sztrájkmozgalmak

A hetek óta huzódó német kormányválság — mint Berlinből jelentik — vasárnap végre meghozta a kormány lemondását. *Cuno* kancellár, aki ellen az utóbbi napokban a szociáldemokraták is bizalmatlansági inditványt tettek, belátván, hogy helyzete tarthatatlan, *Ebert elnöknek beadta lemondását.*

A lemondást Ebert elnök elfogadta és *megbizta Stresemannt az uj kormány megalakitásával.* A megbizást *Stresemann* minden feltétel nélkül elfogadta és megtett minden előkészületet egy *széles alapon álló koaliciós kabinet létrehozására,* a mely nagyobb erővel folytathatja *a megértés politikáját Angliával, illetőleg Franciaországgal szemben.*

Stresemann kijelentette, hogy az uj birodalmi kormány valószinüleg *pár napon belül bemutatkozik a birodalmi gyülésen.*

Erőszakkal mondatták le Cuno kancellárt

Cuno lemondását — mint a Havas-ügynökség jelenti — erőszakkal kényszeritették ki a német politika vezetői. *Cuno* ugyanis még vasárnap még nem akarta beadni lemondását, arra való hivatkozással, hogy a szociáldemokraták bizalmatlansági inditványa őt lemondásra nem kötelezi. A parlamenti pártok, amelyek hiába próbálkoztak a kancellár megbuktatásával, látván, hogy *Cuno* lemondása ilyen formán nem lehetséges, a birodalmi elnöknek azt javasolták, hogy jelölje ki *Cuno* utódját. Ebert a javaslatot elfogadta és a parlamenti életben meröben ujszerü módon *megbizta Stresemannt kormányalakitással.* Érdekes, hogy miatt Stresemann a megbizatást az elnöktől átvette, a Cuno-kormány ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy *beadja lemondását és erről a határozatról este nyolckor értesiti Ebert elnököt.*

A szociáldemokraták belépnek az uj kormányba

Stresemann a sajtó képviselőinek nyilatkozott kormányalakitásáról és kijelentette, hogy a megbizatásának megfelelően egy széles alapu koaliciót tervez, amelyben *a szociáldemokraták is helyet foglalnának.* A tervéhez — mondotta — a pártok vezérei mindenben hozzájárultak. A néppárt (Stresemann pártja) felhatalmazta a kabinetalakitás vállalására.

Az uj kancellár

Az uj német kormány megalakitásával megbizott Stresemann, a néppárt elnöke, aki pártjában a baloldal felé mindig a mérsékelt politika képviselője volt. A parlamentben kitünő szónoklataival forditotta magára a figyelmet. Minden tekintetben posszibilis politikus, akit nagyrahivatott embernek tartott valamennyi párt, éppen azért, mert politikai szereplésében soha sem pártszempontok, hanem az általános, józan, reálpolitika szempontjai érvényesültek. A szabadelvü pártnak Bassermann halála után elnöke, a világháboru befejeztével pedig a szabadelvü pártból alakult ugynevezett néppárt vezetője, aki iránt a birodalmi gyülés valamennyi pártja bizalommal viseltetik.

Sztrájkok és tüntetések

A *hannoveri munkásság* — mint Berlinből jelentik — a kommunisták felhivására kimondotta az *általános sztrájkot.* A város rendőrségét megerősitették.

A lübecki munkanélküliek vezetésével vasárnap *nagyarányu tüntetések voltak.* A tüntetők közül kézigránátot dobtak a rendőrségre, mire azok *sortüzet adtak le a munkásokra.* A sortüz *tizenegy munkást megölt;* számosan *sulyosan megsebesültek.* A város munkássága *kimondta az általános sztrájkot.*

Hamburgból, Ratiborból, Krefeldből és *Drezdából* is jelentettek ujabb zavargásokat. Krefeldben az utcai harcokban 17 ember meghalt és 50 megsebesült. Duisburg környékén az alkotmányünnep alkalmából szünetelő *munkások revolverrel indultak burgonyavásárlásra.* Az árusitóktól azt követelték, hogy hatósági áron adják el készleteiket. Ahol az árusok ezt megtagadták, a munkások erőszakosan elrekviráltak az árukat. A kommunisták mindenütt kisérletet tesznek, hogy általános sztrájkba vigyek a munkásságot.

Bérmozgalmak Budapesten

A budapesti munkásság erélyesen követeli az indexrendszer bevezetését

Budapestről jelentik: A szociáldemokrata szakszervezetek nagyrésze még a béregyeztető bizottságok létesitése előtt *megakarja inditani a béregyeztetési mozgalmat* annak ellenére, hogy a szakszervezeti tanács a kormányintézkedés bevárására kérte fel szervezeteit.

Egyes szakmákban a vezetőség kénytelen volt a munkásság kivánságára máris megkezdeni a bérharcot, amely eddig még sehol sem vezetett ugyan sztrájkra, de ha a munkaadók hamarosan nem rendezik a béreket, *a munkabeszüntetés föltétlen bekövetkezik.*

A magántisztviselők hétfőn nagygyülést tartottak, amelyen *Pikler* Emil képviselő mondott beszédet a munkásság gazdasági helyzetéről. Elhatározták, hogy memorandumot adnak át Tebe-nek amelyben *záros határidőt tüznek ki fizetéseik felemelésére.*

Fosztogató határőr

Rablásért hat évi fegyház

Kikindáról jelentik: *Jankovics* Károly jugoszláviai szülctésü amerikai állampolgár 1920-ban szülei és rokonai látogatására hazatért azzal, hogy rövidesen visszatér az ujvilágba. Miután tartózkodási idejét rövidre szabta, nem váltott utlevelet, hanem az akkor szokásos módon akart átjutni a román határon. Lepénzelte az egyik határőrt, aki megengedte neki, hogy átmenjen Romániába. Jankovics el is indult, utközben azonban egy másik határőr megállitotta és elvette tőle pénzét, tizezer dinárt, tizennégyezer leit és az aranyóráját, aztán fegyverrel átkergette a határon. Jankovics egy őrizetlen pillanatban visszaszökött és elment a határőrség kapitányához, akinél *feljelentést tett Kuka Reca határőr ellen.*

A kikindai törvényszék a közel két év óta vizsgálati fogságban ülő *Kukát rablás büntette miatt hat évi fegyházra* és tiz évi hivatalvesztésre itélte. A vádlott az itélet ellen felebbezést jelentett be.

Törlik a külpolitikai indokolást

az emigránsok elleni vádiratból

A részvénypanama ujabb hullámai

Budapestről jelentik: *Bethlen* miniszterelnök vasárnap kihallgatáson volt Horthy kormányzónál, *akit részletesen informált a legutóbbi napok eseményeiről. Vass* népjóléti miniszter szintén kihallgatáson jelent meg a kormányzónál.

Nagy Emil igazságügyminiszter a „*8 órai Ujság*"-ban nyilatkozott az októberi forradalom emigráns vezetői elleni vádiratról. Kijelentette, hogy *a vádirat oly külpolitikai megállapitásokat tartalmaz, amelyek szerinte nem helyesek.* Az elkészitett vádiratot a miniszterelnök is átnézte és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bünügyi természetü megállapitáson kivül *a vádirat külpolitikai részét ki kell hagyni.*

A részvénypanama ügyének a hullámai sem simultak még el. Ugyanis az üggyel kapcsolatban a hétfőn megjelent „*Reggel*" egy cikket irt, amely szerint dr. *Nagy* Emil igazságügyminiszter *a bankoktól titoktartás mellett kapott jegyzéket és adatokat adta át Friedrichnek,* aki azokat parlamenti leleplező beszédében felhasználta. *Nagy* Emil igazságügyminiszter hétfőn délben tett nyilatkozatában *a cikket páratlan alávalóságnak mondja, amelyet* — mondotta — *ha nem lenne miniszter, korbáccsal torolna meg.* A lap ellen bünvádi eljárást inditott és az eset megerősitette tervét — mondotta — hogy Magyarországon a becsületrablók ellen kellő büntetés és gyors megtorló eljárás szükséges.

A csempészett pezsgő

Hogyan vannak a detektivek érdekelve a csempészésben?

Az állami titkosrendőrség főnökének nyilatkozata

Piskulics Zvonimir dr.-nak, a csempészettel vádolt Krieshaber Margit ügyvédjének hétfőn a Bácsmegyei Naplóhoz intézett és a lapban megjelent feltűnést keltő levele ügyében *Lungulov* Radivoj, a suboticai állami titkosrendőrség főnöke a következőket mondotta munkatársunknak:

— *Piskulics* dr. levelében azt állitja, hogy *a csempészetben az államrendőrségnek néhány tagja érdekelve van. Az érdekeltség valóban fennáll*, de a törvényben meghatározott módon: azok a közegek ugyanis, akik a csempészést leleplezték, a lefoglalt áruk értékének, valamint a kirovandó pénzbüntetésnek *felét* kapják jutalmul. Amellett tehát, hogy a titkosrendőrök az állam érdekeit is védik az ilyen üzelmek leleplezésénél, legitim jövedelemre is szert tesznek, amire csekély fizetésük mellett szükségük is van. Az állam érdekében, de titkosrendőrség alkalmazottainak érdekében sem engedhetem az ügyet mellékvágányra terelni, bármilyen befolyásokat is akarnának érvényesiteni.

— A Bácsmegyei Naplóban a csempészésről megjelent hirek teljes egészükben megfelelnek a valóságnak. Közléseik kiegészitéseképpen még a következő részleteket közölhetem:

Krieshaber Margit kihallgatása során azt állitotta, hogy a csempészett árukat *Debreczeni* István szegedi lakostól ennél fennálló követelése fejében kapta s nem tudott azok csempészett voltáról. E vallomás után néhány nappal azonban elfogtuk Debreczenit is, aki dohányt hozott át Szegedről. A szembesités alkalmával Debreczeni *tagadta*, hogy tartozott volna Krieshaber Margitnak és azt állitotta, hogy Krieshaber Margit megbizásából, az ő számára hozott át árukat Magyarországról. A szembesités után Krieshaber Margit is beismerő vallomást tett.

Az is beigazolódott, hogy a 39 üveg pezsgőre a Piukovics-utcai titkos raktárban ragasztották rá a fogyasztási adó-jegyeket. Krieshaber Margit jelenlétében. Ezek az adójegyek már *két évvel ezelőtt eltüntek a suboticai vámhivatalból és emiatt* a bünös vámhivatali közegeket már régebben elbocsátották állásukból. A többi *46 üvegen egyáltalán nem volt adócédula* és ez is bizonyitja, hogy Krieshaber Margitnak tudnia kellett az üvegek csempészeredetéről.

Beigazolódott, hogy *több ilyen vámbárcát loptak el a vámhivataltól.*

Krieshaber Margit ügyvédje, — mondotta Lungulov detektivfőnök, — azt is kijelentette egyizben előttem, hogy védettje szökéssel fog menekülni a büntetés alól. Egyizben valóban el is tünt Krieshaber Margit a lakásáról amikor azonban ügyvédjét emiatt felelőssé tettem, az asszony másnap előkerült. Ekkor kórházba küldték, de az orvosok három nap mulva elbocsájtották a kórházból.

Az államrendőrség főnökének nyilatkozatát felkérésre közöljük, mert *Lungulov* Radivoj detektivfőnök sulyt helyez arra, hogy a csempészet ügyében, — miután az nyilvánosságra került, — az államrendőrség szerepe tisztázódjék.

Nemzetközi bizottságot követel az angol jegyzék a jóvátételi összeg megállapitására

A Ruhr-megszállás jogosságát a hágai nemzetközi biróság illetékes megállapitani

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség értesülése szerint a Franciaországnak és Belgiumnak átnyujtott angol jegyzék ragaszkodik az angol kormánynak ahhoz a követeléséhez, hogy *a német jóvátétel összegét pártatlan nemzetközi bizottság állapitsa meg.* Az angol kormány hajlandó a hágai nemzetközi biróság illetékességét elfogadni annak eldöntésére, hogy *jogos-e a Ruhr-megszállás?* Amennyiben Franciaország és Belgium elfogadják Anglia feltételeit, az angol kormány fizetési kötelezettségüket hajlandó tizennégy milliárd aranymárkára mérsékelni, ami megfelel Anglia tartozásának Amerikával szemben.

Az angol jegyzék hangsulyozza, hogy *Németországnak fizetnie kell a fizetőképesség legvégső határáig*, azonban az a módszer, amelyet Németországgal szemben Franciaország és Belgium követ — az angol kormány szerint — *eleve kudarcra van kárhoztatva.*

Az angol kormány nyomatékosan kijelenti, hogy a francia és belga adósságok fizetésére vonatkozólag mindaddig *nem lehet engedményeket, amig a jóvátételi probléma végleges nem rendeződik* és a kamatok fizetése azonnal megkezdendő, mihelyt a font sterling és a frank árfolyama közötti viszony stabilizálódik.

Poincaré válasza az angol jegyzékre

Párisból jelentik: A marvillei háborus emlékmü leleplezése alkalmával tartott beszédében *Poincaré* megemlékezett az angol jegyzékről is. Beszédében főként *Cuno* német kancellárt támadta.

— Ha a Ruhr-vidéki megszállás állitólagos borzalmairól hallunk, — mondotta Poincaré — *csodálkoznunk kell a németek vakmerőségén, akik azok után az aljasságok után, amiket Belgium megszállása alkalmával elkövettek, még panaszkodni mernek* olyan megszállásért, amely csak azokra a német polgárokra nézve ját kellemetlen következményekkel, akik *kormányuk utasitására* erőszakosságokra vetemednek. Cuno a birodalmi gyülés nyilt ülésén izgatott az ellenállás érdekében, tehát *a békeszerződés megszegésére* buzditotta a német polgárságot. Cuno nem merte volna ezt megcselekedni, ha a szövetséges hatalmak egységesen állanának vele szemben. Nem igaz, hogy Franciaország annexióra törekszik és hogy mesterségesen szitja a gyülöletet Németország ellen. Mi nem csak Franciaország, hanem *az egész emberiség nevében dolgozunk.*

Francia munkások a német proletáriátusért

Párisból jelentik: Az Általános Független Munkásszövetség proklamációt bocsátott ki, amelyben felhivja a francia munkásság figyelmét a német munkásosztály nyomorára és elviselhetetlen helyzetére. A felhivás leszögezi már előre, hogy a francia megszálló csapatoknak az esetleg majd sztrájkba lépő német munkássággal szemben tanusitandó erőszakos eljárásra *büntett* lesz, a mely semmivel sem lesz igazolható. A kiáltvány hivatkozik arra, hogy a német és a francia proletáriátus sorsa szorosan összefügg és az egyik veresége a másik vereségét is eredményezi. A francia munkásság elvesztené becsületét, ha a legsulyosabb módon fel nem emelné szavát az ellen a merénylet ellen, amelyet a francia kormány a német proletáriátus ellen tervez.

A felhivás kiemeli, hogy valamennyi francia munkásszervezet megegyezik abban, hogy a német proletáriátusnak nyujtandó segitség elkerülhetetlenül szükséges.

A Titán bünlajstroma

Kutatják, hogy mi a neve az álmérnöknek

A Bácsmegyei Napló déli száma már hirt adott arról, hogy Baján a magyar hatóságok letartóztatták Hajjos S. Ferencet, a Suboticán rövolt suboticai vezető ügyész feleségi és szélhámossági vállalat kalandos multu tulajdonosát.

Hajjos S. Ferenc a mult év április elején szökött át Suboticáról Bajára s onnan április 23-ikán ugrott meg. Ezen a napon megjelent a bajai államrendőrségen *Magarasevics* Milán volt suboticai vezető ügyész felesége és férje nevében feljelentést tett Hajjos ellen, aki Suboticán Magarasevicstől 100.000 dinárt kicsalt s ezenkivül is igen sok szélhámosságot követett el.

Hajjos ellen megszökése után több bajai kereskedő is feljelentést tett a bajai rendőrségen. Többek közt Halász Béla szállodás feljelentette, hogy 3000 dinár készpénzt csalt ki tőle s egy dinamó motort. A motort eladta

Fehér lábak a Begában

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

Ezüstösen megcsillanva, mintha halpikkelyekkel volna tele, siklott tova a füzesek alatt a Bega. A füzfabokrok lomhán bámulták saját levelük formáját a vizben, nagy lustaságukban egyre csak terpeszkedtek, a végén már összeértek a két partról. És akkor szerető rokonokként megölelték egymást. Néhol felettébb elcsodálkoztak, mert elbujt a viz és csak messzebb bukkant ismét elő, az Isten a megmondhatója, hol járt és mit csinált?

Ott legeltetett a kopárságon pár libát az öreg Podharadszky félkegyelmü fia. Csöndes, szelid gyerek volt, nem bántott senkit, egy füszálat sem rakott senkinek utjába. Igaz ugyan, hogy éppen errefelé kevés volt a füszál és még igazabb, hogy estefelé jószivü idegenek voltak kénytelenek, megérkezvén a város felül, visszaterelgetni a libákat, mert Andris még azokkal is keveset törődött.

Andris ült a Bega partján, ott, ahol legbővebb a viz, és leste, mikor jönnek a lányok, meg az asszonyok, hogy megfürdessék a lábukat. Szép fehér lábuk volt, beleborzongott a viz, amikor körülölelte és gyorsan, mormogva futott tovább. Ilyenkor nyilván észrevette a gömbölyü térdeket és azokról beszélt, mint álomlátó, akit megbabonáz — mellére telepedvén — a lidérc.

Amilyen szemérmetes volt errefelé a fehérnép, szemlesütő legényi szóra, éppen ugy nem restelkedett kettő előtt. Az egyik a Bega volt, számos legenda hőse, olykor mesékben férfi formát öltő, — a másik Andris.

— Ugyis bolondos szegény, ő nem veszi a dolgokat olyan komolyan, mint az épeszü.

Igy beszéltek és azután is csak a régi helyre jártak, meglibbentve könnyü szoknyácskáikat leülés közben, hogy már be se várták a többit a habocskák, ugy menekültek.

— Jaj nekünk, itt vannak a fehérlábu asszonyok!

Andris kitudta volna rajtuk nézni a szemét. Lehasalt a földre, ugy bámult, hogy kidagadtak homlokán az erek, a melle pedig vad lüktetéssel érintkezett a kemény anyaföldde.

A fehérnép sokat viháncolt, meglökdöste egymást s hogy mely kevéssé vették emberszámba Andrist, azt semmi sem bizonyitja külömben, mint a pajkosságuk rendes vége.

— Jaj, egy katona jön! — kiáltotta el magát Ancsa.

Erre egetverő sipitozással egyszerre kikerült a vizből minden fehér láb s a térdek továbbra is láthatatlanokká váltak akárcsak — teszem azt — a templomban.

Ancsa nagyot kacagott a rémületen és sietett elfoglalni a legjobb helyet, a mit a kövér birkásné hagyott gazdátlanul.

— Nem is igaz! Nem is igaz! — kiabált.

— De a birkásné, (örökké vidám természet egyébként), még mindig a dobogó szivén tartotta a kezét.

— Ugy megrémültem, Istenkém, de ugy, mert mi lenne, ha igazából jönne egy katona.

Nem tudom megérteni, micsoda mosolyogni valót találtak ezen a többi asszonyok s miért sütötték le tekintetüket a fiatalabb leányok! De ugy volt, hogy az asszonyok mosolyogtak, a lányszemérem pedig igyekezett tovább siklani fölötte. Majd talán, ha ők is asszonyok lesznek, megérik a mosolyuk is.

De ujabb tréfák kitalálásán törve az eszüket valami ott maradt a levegőben, mintha Ancsa a szellemnek láncát oldotta volna el.

— A katona....

Csak Andris arca maradt változatlan. Változatlanul bámészkodó, rajongással teli.

— Megdörzsölhetnéd a lábomat, ugy sincs más dolgod! — kiáltott át néha valaki hozzá.

A fiu csak a fejét ingatta halálos komolysággal, miközben a lihegő melle szokatlan szigorusággal verdeste a földet.

Este, mikor mindenki hazatért s az ujonnan érkező haboknak fogalmuk sem volt róla, hogy mely sóhajos gyönyörüségekben gyönyörködtek eleik, — Andris a Podharszky-tanya felé igyekezett, jószivü emberek segitségével előbb összeterelte a libáit. A gunyhó mögött aludt egy régi katonaköpenyen és ugy találta a kelő nap, ahogy elhagyta az este. A szeme ki volt nyitva talán azt is mondhatnám, hogy meredve bámulta az eget. Kevéske agyában visszatért a délután képe, látta ujra a fehér lábakat és nem mosolyodott volna el a világért sem, legfőbb szombaton.

Szombaton is csak azért, mert reggelre vasárnap következett s az ünnep különös gyönyörüségekkel érkezett meg.

A faluban tánc volt s hétfőtől kezdve erre készülődött Zsuzsa, a hegytetőn tanyázó juhász leánya. Zsuzsának volt egy szép karton ruhája, azt hétfőn összegyüjtöt esővizben kimosta, kedden megszárította, szerdán megmángolta.

Vigyázott rá, hogy minden napra essék vele valami dolga, hol szakadásokat kellett finom öltésekkel helyrepótolni, hol a szoknya-fodrot igazitani ráncosabbra, de igénybe vette a gondoskodás az egész hetét, mert ebben a ruhában ment vasárnap táncolni Zsuzsa és hétfőre gyürött lett, szakadozott lett a batiszt.

A lakatoslegény tenyerének nyomát, teszem azt, föltétlenül és különösen észre lehetett rajta venni, s mit meséljem el, hogy hány forduló édes emlékét öltötte tübe a leány, amig az eljövendő vasárnapra gondolt, amikor az ő táncáért versenyez mindenki!

Az ünnepi harangozó vasárnap hullámosan uszott a völgy fölött, mikor megindult Zsuzsó lefelé a hegyről. Bársony cipellőjét (piros csokor volt rajta) a fehér harisnyájával együtt vitte a kezében. A Bega partján megpihent s bebocsátotta lábát a vizbe, nagy csodálkozására minden arra repülő fecskének. Mert hófehér volt a harisnya is, de hogy jött egyáltalában és micsoda vakmerőséggel ahhoz, hogy csak álomban is hasonlitani lehessen a lábak fehérségéhez!

Andris ott várta a padon, a lány rá se nézett. Most különösen el volt foglalva a gondolataival, a tánccal, meg azzal, hogy lesz-e ma érte verekedés?

Földanyánk akkor igen szigoru elbánásban részesült, a félkegyelmü fiu melle alaposan döngette vergődése közben.

— Zsuzsa! — nögte. Zs-zsuzsa!

Olyan volt a hangja, mintha a föld alól érkezett volna, lomhán, megtörten, vágyódások cserepe gyanánt.

— Mi bajod? — kiáltott át a lány.

A fiu nem tudta megmondani, hogy mi baja, csak vigyorgott rá, földöntuli boldogsággal kinyilt a szája, a szeme vizes lett.

— Zsuzsa!

— Neked sincs okosabb dolgod, mint hogy itt lesed a fehérnépet, zsörtölődött a lány és mélyebbre ereszkedett a vizbe, most már a térdét csülogtatva.

Tőke Dániel suboticai asztalosnak, akitől előleget is vett föl. A motort azonban nem adta át, hanem egy suboticai gyárnak adta el másodszor.

Hajjos szökése előtt a bajai Asztalosmesterek Termelőszövetkezetével tárgyalt a bajai villamostelep felállitása ügyében. Fantasztikus összeköttetéseire hivatkozva 70.000 dinárért vállalta a telep felépitését és berendezését.

Hajjos Bajáról, ahol elfogatási parancsot adtak ki ellene, Bécsbe szökött. Onnan apró szélhámosságok elkövetése után Csehszlovákiába ment. A cseh köztársaság területén rövid ideig tartózkodott. Kifizetetlen szállodai számlákat hagyott hátra, viszont emlékül egy ismerőse pénzét és aranyóráját vitte magával — Berlinbe, ahol szintén nem maradhatott hosszu ideig. Egy berlini nagykereskedő, aki Suboticára nagyobb értékü árut küldött neki bizományba, felismerte, s Hajjos, aki ugy is cigaretta és levelezőlap árusitásból tengette életét, jobbnak látta visszatérni Budapestre. Budapesten már csak a szállodai főpincért tudta megcsalni, s leutazott Bajára, hogy ott élő feleségét, Szigethy Máriát, egy bajai tisztes cipészmester leányát felkeresse.

Hajjost — mint megirtuk, — a bajai állomáson letartóztatták, bár a szélhámosnál *Héjjas* S. Ferenc névre kiállitott utlevél volt.

Hajjos-Héjjasnál több okiratot találtak, amelyek valamennyien hamisnak bizonyult. Hamis a mérnöki oklevele is, amelyen az van feltüntetve, hogy Németországban, Braunschweigban született, mig ő maga azt állitja, hogy Vajdahunyadon született, ahol a bátyja községi jegyző.

A bajai rendőrség egyelőre fogságban tartja Hajjost, amig ki nem deritik, hogy ki voltaképpen ez a titokzatos szélhámos, aki mint Oroszországból menekült fogoly érkezett Suboticára s a hazatérő foglyok részére gyüjtött összegeket mulatta itt el. A rendőrségi fogdában kézbesitették Hajjos részére a válókeresetet, amelyet felesége adott be ellene.

Hajjost, ha Magyarországon elkövetett sulyosabb bünei ki nem derülnek, kiadják az S. H. S. királyságnak.

— Zsuzsa!

— Gyere inkább át és dörgöld meg a lábam. Mit tátod a szád? Olyan gyalázatos mostanában lefelé az ut, csupa szemét.

Andris csak az inyét mutogatta, szégyenlősen mint a vizsla, ha szidják, a fejét ingatta hozzá szörnyü komolysággal.

— Tán attól félsz, hogy elnyellek? Kellesz is a kutyának. Gyere, gyere, nincs sok időm.

A fiu levágta a fejét a két karjára, eltakarta a tekintetét.

— Hallod-e, nem hivlak többet.

A gyerek már megint oda bámult, szinte megkövesült a tekintete. Már nem mosolygot, de nem is nevetett. Zsuzsa előbb megszáritotta lábát a napon, azután durcáskodva kezdte felhuzni a harisnyáját.

Most feltápászkodott a legény, ugy bámulta.

— Sipirc neked, kiáltotta Zsuzsa. Vége a napnak, táncolni megyek és nem látsz a jövő vasárnapig.

Akkor már ott termett, egyetlen ugrással mellette Andris. Két kezébe kapta a leány nyakát, eltartotta messzire magától és a szemébe nézett.

— Zsuzsa, hörögte kinosan melle.

— Elmész innen, te bolond! Mit szorongatod a nya....ka....mat.

A fiu ujjai görcsösen szorultak össze, a puha lánytest megvonaglott, azután nagyokat csapdosott a lábaival Zsuzsa, nyilván a haláltáncot járta.

A félkegyelmü legény aztán, mikor már elszállt a patyolat testből a lélek, odavonta fejét az ölébe, kibontotta a haját, annak a selymében turkáltak az ujjai.

— Zsuzsa! — mondta bugó, mély, föld alól érkező hangon.

Siker jegyében indul a novisadi kiállitás

A kiállitáson szabad a kisebbségi nyelv használata

Novisadról jelentik: Hétfőn, a kiállitás második napján is nagy közönséget vonzott a kiállitás és ezen a napon háromezernél több látogatója volt.

A kiállitás területe és a pavillonok állandóan telve vannak látogatókkal és — ami a kiállitás sikerét különösen bizonyitja, — nagy mértékben megindult a vásárlás is.

Meg lehet állapitani, hogy majdnem minden kiállitó kötött már üzletet.

Ez adja a legbiztosabb mértékét a kiállitás reális, fényes sikerének és igen fontos, hogy már az első napon vásárlási céllal jövő kereskedők látogatták meg a kiállitást és a lekötött üzletek több millió dinár összeget tesznek ki.

Az első nap várakozáson fölüli sikere eldöntötte a kiállitás sikerét.

Az ország városai sorra jelentik be a tömeges látogatást.

Becskerekről 280 látogatót jelentettek be, *Subotica* több százat, *Somborból, Temerinből* szintén tömeges látogatót várnak.

Értesités jött *Sarajevóból*, hogy az ottani kereskedelmi és iparkamara nagyobb kirándulást rendez. Délszerbiából, *Skopljéből* szintén jött már jelentés tömeg-kirándulásról.

A vasárnapi ünnepélyes megnyitásnál, — mint ma kitünt, — egy incidens is fordult elő.

Egy novisadi szerb lap munkatársa, aki nemrég tartózkodik a városban és a helyi viszonyokkal még nem eléggé ismerős, *Kojics* kereskedelmi minisztert a kiállitáson tett körutja vége felé meginterjuvolta, hogy *miért engedik meg azt, hogy a kiállitáson résztvevő is* és a közönség és *kiállitók magyarul és németül beszélnek.*

Az ujságiró váratlan kérdése nagy feltünést és kinos meglepetést keltett a jelenlevő nagyszámu közönség körében.

Kojics miniszter pedig a következőket válaszolta a kérdezősködő ujságirónak.

»A magyarok és németek államunk polgárai és *minden állampolgári jog megilleti őket.*

Egészen természetes, hogy az állam polgárai akkor beszélnek magyarul vagy németül, amikor nekik tetszik és ott beszélnek magyarul és németül, ahol éppen vannak.

— Ha a kiállitáson vannak, akkor a kiállitáson beszélnek magyarul és németül.

Az állampolgárokat az anyanyelvük használatában senkinek sincsen joga seholsem megakadályozni.«

A minisztert a közönség lelkesen megéljenezte, ellenben az interpelláló jónak látta eltünni a közelből.

A kiállitással kapcsolatos mintavásáron vasárnap *Frigyessi* Béla, a Dungyerszki-féle sörraktár tulajdonosától ismeretlen tettes a nagy zürzavarban és tolongásban ellopta aranyóráját és láncát 20.000 dinár értékben.

Egy osztrák kiállitónak észrevétlen pillanatban szintén az óráját emelték el.

A rendőrség ennek folytán intézkedett, hogy a vásár és a kiállitás területén állandóan rendőrök és detektivek figyeljék meg a látogatókat, hogy az állandó nagy tolongásban ne forduljon elő hasonló eset.

A novisadi kirakatverseny

A novisadi Lloyd a kiállitás alkalmából kirakatversenyt rendezett, a melyben ötven kereskedő vett részt. A kirakatverseny, amely iránt a közönség is élénken érdeklődött, szombaton kezdődött. A zsüri a versenyre jelentkező kereskedők kirakatait három csoportra osztotta: divat-, füszer-gyarmatáru, textiláru és fényüzési cikkek

Általános feltünést keltett *Petrovics* és társa *Tutankahmen* kirakata, *Fischer Testvérek* eredeti ötletü fürdőszoba berendezése sok csodálót vont a kirakat elé. *Klein* Jenő kirakatában a harisnyákat fess női lábon lehetett látni, s igy nem csoda, hogy ez sok embert vonzott a kirakat elé, mely izlésességével ugyis feltünt. *Papirus* könyvkereskedés izléses és gazdag kirakata, *Wogl* Henrik üvegkereskedő kirakatában látható üveg piramis, *Schiff* Ábrahám uj ötletes zsák és zsineg kombinációból készült kirakata, A. *Kollarics* és társa kirakatában felszervirozott finom likőrök, borok s azok izléses elrendezése elismerést váltottak ki és nem tudott elmenni *Licktschtein* és társa cég kirakata előtt sem az ember, hogy elismerését ne hangoztatta volna.

Sok nézője akadt *Menrath* S. és fia és *Krausz* Endre butorkereskedők kirakatainak, hol a csodás háló, ebédlő és uriszobák váltottak ki bámulatot.

Fuchs György izléses kirakatait sok ember nézte, ahol általános feltünést keltettek a Novisadon készült kézimunka batik nyakkendők. *Wagner Testvérek* delikátes üzletének kirakata az inyencek seregét vonzotta és még a *Berceuse* parfümgyár kirakatát a hölgyek nézték szivesen. Az ékszerészek izléses s drága kirakatai is sok csodálót s irigykedőt vonzottak.

A kirakatverseny győztesei

Hétfőn este tiz órakor hozta meg a kirakatzsüri döntését a kirakatok jutalmazása ügyében. A határozat értelmében

aranyérmet nyertek: *Petrovics és Krausz* szabóüzlet és *Fischer Testvérek* villanyszerelő-üzlet. Aranyéremre érdemesnek találták még *Dungyerov* Stevo rőfösüzletét is, azonban elkésett jelentkezés miatt a dijat nem itélhették meg számára.

Ezüstérmet kapott: *Petrovics és Társa, Letics és Misics, Radovánovic Testvérek* rőfös-cégek, Fischer *I. és Fia* füzőgyár, *Burghard* Daniló kézimunka-üzlet, *Mikics* Franjo rőfös-cég, *Ilkovics* György papirkereskedő-cég fiókja, *Krausz* Endre butorüzlet, *Pakvor* József üvegüzlet, *Pulit I. és Társa* fegyver- és vadászati cikkek üzlete, *Fuchs* György férfidivat-üzlet, *Jovanovics és Deverja* fehérnemü- és gyermekáruüzlet.

Veszedelmes betörőbandát fogott el a suboticai rendőrség

A suboticai rendőrség veszedelmes betörőbandát tett ártalmatlanná, amely már két éve garázdálkodott Suboticán és környékén és rengeteg betörést követett el. Az utolsó hónapok legtöbb felderitetlen betörése ennek a társaságnak a munkája. *A rendőrség ezideig a betörőbandának öt tagját tartóztatta le, ketten Magyarországba szöktek.*

A betörőbanda szervezői *Szőke* Mihály 23 éves és fivére *Szőke* Sándor 18 éves napszámosok 1921 októberében kezdték meg betöréseik sorozatát. Első betörésüket *Nagy-Perge* János, *Szőke* Ferenc, *Vojnics Hajdu* Béla 20 éves Petrova-utca 29. szám alatt lakó napszámos és *Sznopcsik* Lázár 20 éves Kujundzsics-utca 172. szám alatti lakós társaságában *Kálozsi* Albert Cara Lazar-utca 4. szám alatti kereskedőnél követték el, akinek üzletéből nagymennyiségü füszert, cukrot és dohányt vittek el. Ezt az árut azután özv. *Vuics* Jelena Szegedi-uti lakósnak adták el. Néhány nappal később Szőke Mhály, Szőke Ferenc és Nagy-Perge János álkulccsal behatoltak *Linarevics* Bizsidár szücs Fra Jese-tér 6. szám alatt lévő üzletébe, ahonnan sok prémet loptak. Ezeknek egyrészét Horgoson adták el eddig ismeretlen egyéneknek, másik részét pedig *Szőke* Ferenc a vele vadházasságban élő *Baka* Mariskával együtt Magyarországba vitte, ahol Ujpesten eladták.

A jó »üzlet« után egyi ideig Budapesten maradtak és ott a Krisztina-körut 97. szám alatt laktak, *ott is több betörést követtek el*, ruhákat és ékszereket loptak, amit Szegeden adtak el. Innen aztán visszatértek Jugoszláviába és Pacsiron *Bardos* Mhálytól 60.000 dinár értékü fehérnemüt és ruhákat loptak, majd röviddel később *Bulyovcsics* radonovaci gazdától loptak egy pár csizmát.

Idén juniusban Adán követtek el betörést és a lopott ruhanemüeket *Kovács* Máriának adták el. Ugyancsak nála értékesitették a néhány nappal később *Tusák* József palicsi lakósnál lopott függönyöket. Végül pedig a már korábban letartóztatott *Baradovics* Arnolddal együtt Radonovacon *Varga* Miklósnál követtek el betörést.

Hosszabb ideig folyó nyomozás után a rendőrség most letartóztatta *Szőke* Mihályt, *Szőke* Sándort, *Hajdu* Jánosné, született *Kovács* Mária 42 éves asszonyt, *Vojnics-Hajdu* Bélánét és *Sznopcsek* Lázárt, akket — beismerő vallomásuk után — hétfőn már át is szállitottak az ügyészségi fogházba.

HIREK

* * *

— **A kereskedelmi miniszter Suboticára jön.** Novisadról jelentik: *Kojics* Dragutin kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy legközelebb ismét meglátogatja Novisadot és Suboticára is eljön. A miniszternek az a célja, hogy a Vajdaság gyáriparáról és iparüzemeiről teljes képet kapjon.

— **A suboticai törvényszék elnöke hivatalban.** *Pavlovics* István, a suboticai kerületi törvényszék elnöke hazaérkezett nyári szabadságáról és augusztus 14-én, kedden átveszi hivatala vezetését.

— **Ünnepély a suboticai hadirokkantak javára.** Augusztus 18-án, szombaton és 19-én, vasárnap, a suboticai szegény rokkantak segélyezésére változatos és gazdag müsoru ünnepélyt rendez. Vasárnap este a suboticai Müpártolók Köre Palicson a nagyvendéglő termében *Mária bátyja* népszinmüvet adja elő. Éjjel 11 órakor a Strandon tüzijáték lesz. Az ünnepély iránt nagy az érdeklődés.

— **Masaryk elnök Bécsbe, Beogradba és Bukarestbe utazik.** Diplomáciai körökből származó értesülés szerint *Masaryk* elnök az ősszel Beogradba és Bukarestbe utazik a jugoszláv, illetőleg a román királyi pár meglátogatására. A csehszlovák köztársaság elnöke beogradi és bukaresti utját felhasználja arra is, hogy régóta tervbevett bécsi utazását is megvalósitsa. Masaryk elnök Bécsen keresztül fog Beogradba utazni, az osztrák fővárosban utját megszakitja és három-négy napig szándékozik Bécsben időzni.

— **Orosz jótékonycélu müvészestély Palicson.** Az itteni orosz egyesület vezetősége augusztus 15-én, szerdán este Palicson, a Vigadó nagytermében félnyolc órás kezdettel nagyszabásu müvészestélyt rendez az orosz betegszoba javára. Az estélyen közremüködnek *Zanadovska* Ljube orosz operaénekesnő, *Envalja*, a volt cári balettiskola növendéke, *Veselovski* zongoramüvész és zeneszerző, *Gabajeva*, orosz operett-énekesnő. A hangversenyen résztvesz a városi zenekar is. Az előadás után tánc. Az estély rendezésének munkáját lelkes buzgalommal intézi *Zavadovski* Pavle gimnáziumi tanár.

— **A vajdasági ügyvédjelöltek közgyülése.** Novisadról jelentik: A vajdasági ügyvédjelöltek augusztus hó 26-án közgyülést tart Novisadon az ügyvédi kamara palotájában. A közgyülésen több fontos kérdés kerül napirendre. A suboticai ügyvédjelöltek közül, akik részt akarnak venni a közgyülésen, igazolás végett jelentkezzenek a helyi szervezet titkáránál, dr. *Csángi* Tibornál augusztus 18-ig.

— **Egységes kormánypárt Bulgáriában.** Szófiából jelentik: A demokraták, a radikálisok, a nemzeti egyetértés pártja és a haladó néppárt demokrata szövetség néven egy pártba egyesült. Az uj párt kijelentette, hogy a Cankov-kormányt a mai összetételében támogatja.

— **A macedón bandák mozgolódnak.** Skopjei jelentés szerint a macedón bandák vezetője, Todor Alexandrov felhivást bocsájtott ki a délszerbiai és a macedóniai lakossághoz, amelyben fölszólitja őket, hogy lázadjanak föl a beogradi kormány ellen. A fölhivásban Todor Alexandrov lázadás esetén a bolgár bandák segitségét igéri.

— **Ellegyzés.** Steiner Imre eljegyezte Virág Leontint. (Minden külön értesités helyett.)

Grünwald Klárikát Komáromból eljegyezte Klein Jenő Subotica. (Minden külön értesités helyett.)

— **A novisadi országos sakkverseny.** Novisadról jelentik: Az országos sakoverseny hétfői fordulóján Fényes győz Csirics ellen, Markovics Todorovics ellen, Poljanec Magyarevics ellen, Rozics Payer ellen, Kramer Gubnyin ellen, Singer Tenner ellen. A helyezés a következő: Singer 8, Csirics, Parlani 6 és fél, Tenner, Kramer 6, Feyer, Celjak, Rozics 5, Markovics 4 és fél, Stupán, Poljenec 4, Todorovics 3, Magyarevics, Tomandovics 2, Payer 1, Gubnyin fél.

— **Veszedelemben vannak Kinában az idegen állampolgárok.** Párisból jelentik: A hatalmak az idegen állampolgárok védelmére akciót kezdtek Kinában. A francia kormány jegyzéket küldött Pekingbe a kinai rablóbandák garázdálkodása ügyében és a kinai kormánytól erélyes rendszabályokat követel a rablók megfékezésére.

— **Vukovics sakkmester szimultánversenye.** Vukovics Vladiszláv, a fiatal zagrebi sakkmester vasárnap délután tartotta a suboticai Sakk-Körben szimultán-versenyét. Huszonegy ellenféllel szemben a sakkmester dr. György Imrével szemben egy pártit vesztett, Kohn Sándor gimnáziumi tanulóval remis eredménnyel végzett, a többi tizenkilenc ellenfelével szemben pedig megnyerte a játszmát.

— **Vorovszki gyilkosainak bünpörét szeptemberben tárgyalják.** Mint emlékezetes, Lausanneban május 3-án *Conradi* agyonlőtte *Vorovszki* szovjetkiküldöttet. Mint Genfből jelentik, a vizsgálat megállapitotta, hogy Genfben letelepedett orosz emigránsok készitették elő a gyilkosságot, amelynek tárgyalását szeptemberben tartják meg.

— **Módositani akarják a vadászati törvényt.** Novisadról jelentik: Vasárnap délelőtt tartották meg a vajdasági vadászegyesületek kongresszusukat. A nagyobb városok egyesületei delegáltak által voltak képviselve. A gyülés, amelyen *Lakits* Jován, a novisadi egyesület elnöke elnökölt és az uj vadászati törvényjavaslattal foglálkozott. Kérni fogják a miniszteri, hogy a törvény parlamenti tárgyalása előtt hallgassa meg az érdekelt nimródokat is.

Prima gépszíjakat gyárt Meikus Károly Novsad, a selyemgyárnál.

A Beogradska Prometna Agencija képviselője *Ludvig Smatana*, Subotica, Pašićeva ulica 2., telefon: 131 és 75. 24 óra alat 25 dinárért utlevelére vizumokat szerez.

— **Katonalevél . . .** A Sarajevóban állomásozó bácskai katonafiuk küldik hozzátartozóiknak a *Bácsmegyei Napló* utján szivélyes üdvözletüket. A levelet a következők irták alá: Neudler Henrik tanitó Apatin, Wollner Rudolf, Molnár Viktor St.-Moravca, Stiglitz Ferenc, Lakatos Tihamér, Poje Lajos, Percsics Tomó, Halmi Péter, Sebők András Martonos, Domonkos Ferenc Topola, Oravec János, Labadi István, Bajsai és Komáromi Gergely Hegyes.

Kalamitások a villanyossal

Hétfőn délután a szokott helyen, a radonováci kitérőnél ismét kisiklott a villamos. Háromnegyedórai várakozás után három óra felé húszkén robogott egy villamos kocsipár Palics felé. A radonováci kitérőnél, a kisiklások megszokott helyén az egyik kocsi lefutott a sinről s nyugodtan kereszthe állt az utvonalon. Az utasok átszálltak a Palicsról Subotica felé igyekvő villanyosba, a városba induló utasok számára pedig egy szénhordókocsit fogtak a villanyos elé, ugy hozták be némi késés után Suboticára azokat, akik mindenáron ragaszkodtak ahhoz, hogy bejöjjenek. A kisiklott kocsi kereszthe áll az uton s a forgalmat átszállással bonyolitják le. Átszálló jegyeket nem kell váltani. Értesülésünk szerint a minduntalan szaporodó üzemzavarok és kisiklások megszüntetése érdekében a villanyostársulattal kapcsolatos belga konzulátuson fontos tanácskozások folytak. Felmerült kettős vágány és a palicsi vasuti keresztezésnél felüljáró épitésének terve is. A királyi belga konzulátus ezeket a terveket ünnepélyesen elutasitotta. Az ünnepélyesség külső jeleként a villanytelep előtti zászlórudakra a szövetséges és társult hatalmak lobogóit félárbócra bocsátották. A közlekedési mizériák megszüntetésére az igazgatóság a következő rendszabályokat készül életbeléptetni:

1. A telep tüzfalára kifestett hatalmas autót eltávolitják. Helyette valamelyik honi festőművésszel egy batyutvivő gyalogos embert rajzolnak ki ezzel a felirással:

Aki gyalog jár, ritkán siklik ki. A gyalogut nem ráz.

2. A jelenleg alkalmazott klasszikus felirást, hogy:

Le travail est la mére des vertus et l'abolation vices igy változtatják meg:

Le tramvail est la mére des nervosité et l'abolation des Palics.

3. Hogy a közönség el ne szokjék a társult és szövetséges hatalmak zászlóinak szemlélésától, a jövőben ha egy villanyos menetrendszerűen pontosan beérkezik a végállomásra, nem huzzák fel a lobogókat, ellenben az összes templomokban hálaadó istentiszteletet tartanak.

4. Mert a villanyos ugynevezett hajójával is sok baj van, minden villamoskocsi mellé mentőcsónakot is alkalmaznak. A villanyostársulat igazgatósága már érintkezésbe is lépett a radonováci juhászokkal, akiket arra kér, hogy a villamoskocsik mellett járassanak egy-két jámbor radonováci csacsit, hogy azok, akiknek sürgős dolguk van, a szamarakra átszállhassanak. A szamárátszállásra való tekintettel a jegyek árát mérsékelten felemelik, ellenben az utas hosszabb időn át élvezheti a villanyosutazás gyönyöreit.

5. A lassan jársz, tovább érsz ki Palicsra elv alapján a rövid idő óta a a londoni villanyosnak kölcsönadott fatőkeket visszakérik s ujból felszerelik.

A határozatok alkalmából a lobogókat stb. . . .

— **Elfogott tolvaj.** Novisadról jelentik: *Vass* György kocsis a vásáron lószerszámot árult. A gyanusan viselkedő embert letartóztatták és akkor kiderült, hogy az eladásra kinált lószerszámot gazdájától, Grunzer szállitótól lopta.

Vadász Pál mérnök irodáját Agina ulica 5. sz. házba helyezte át. (Régi posta mögött.) Vállal épületek tervezését és földméréseket.

— **A szovjetkormány jegyzéke Angliához Rakovszki ügyében.** Moszkvából jelentik: A szovjetkormány Anglia képviselőjének jegyzéket nyujtott át, amelybe abból az alkalomból, hogy az angol kormány nem akarja elismerni a Londonban működő orosz kereskedelmi delegáció főnökéül *Rakovszkit*, kijelenti, hogy kifogásoknak nincsen semmi alapjuk. Rakovszki soha nem tette azokat a nyilatkozatokat, amelyeket neki tulajdonitanak. A szovjet kormány csodálkozik, hogy ebben a kérdésben még nem érkezett válasz az angol kormánytól és reméli, hogy a félreértés rövidesen tisztázódik.

— **A kócmadzag.** A következő levelet kaptuk: E hó 12-iki számukban „A kócmadzag" cimü közleményükbe, valószinüleg bibás információ alapján került be az, hogy a melegfürdős kiabált a fürdővendéggel. Az igazság érdekében ki kell jelentenem, kogy a melegfürdős a legnagyobb előzékenységgel viseltetett, nem kiabált, sőt fölháborodva utasitotta rendre a megvadult gépészt. Ellenben igaz az, hogy a palicsi gépész utszéli hangon és modorban inzultálta jelen sorok iróját.

Bosnafilm: Pálinka.

Bosnafilm: Jackie Coogan.

Bosnafilm: Essex grófja.

Jégszekrény, csekély jégfogyasztással, modern, elegáns façon. Krausz Edénél, Novisad.

Uri hölgyek figyelmébe! Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy az őszi és téli divatnak való ujdonságaim megérkeztek. Tisztelettel: Risztics, nőiszabó, Somborska ulica 1.

Gabonakereskedők! Raktáron tartunk nagy mennyiségben tőzsdei és termelői kötleveleket szerb, magyar és német nyelven. Kaphatók: »Uranta« nyomdai müintézet és kiadóvállalatnál. Novisad, Ustavska-ulica 14.

Foto-szalon, Vig, Subotica (Nádor-kávéház fölött) készit fényképeket a legmodernebb és legmüvészibb kivitelben.

SPORT

Sport-Sand. Szerdán Nagyboldogasszony napján a Sand pályáján barátságos mérkőzés lesz a Sport és a Sand csapatai között. A mérkőzés, amelyet megelőzőleg az I. B. csapatok játszanak — fél hat órakor kezdődik.

Stern tisztázta magát. A zagrebi főszövetség, mint ismeretes, Stern kapus szerepeltetése miatt is pontlevonára itélte a Sandot azzal az indokolással, hogy Sternt a főszövetség még a mult évben eltiltotta a játéktól. Stern, aki az eltiltásról egyáltalán semmit sem tudott, egyesülete kivánságára leutazott Zagrebba, hogy a titokzatos ügyet tisztázza. Zagrebban, mint értesülünk, beigazolta, hogy nem azonos azzal a bizonyos Sternnel, akit a főszövetség eltiltott, ugy, hogy a főszövetségnek a Sand bajnokságára vonatkozó döntésében a rávonatkozó rész elesik és egyedüli Krausz igazolása marad fenn, mint kifogásolható szabálytalanság.

Külföldi futballeredmények. *Bécs:* Hakoah—Rer Star 4:1 (1:0). A Hakoah csatársora fényes formában játszott. *Prága:* Meteor VIII—Slavia 3:1.

A V. A. C. nemzetközi uszóversenye. A V. A. C. vasárnap rendezte nemzetközi uszóversenyét, amelyen a bécsi Hakoah uszói teljes számmal vettek részt. Részletes eredmények: 4×105 m. vegyesstaféta: 1. N. S. C. 4.5 p. 51.5 mp. 2. Hakoah. 3. V. A. C. 100 m. mell: 1. Hollós (III. ker.) 1 p. 27.4 mp. 2. Farkas. Junior sprintstaféta: 3×70 m.: 1. Hakoah 2 p. 33.8 mp. 2. N. S. C. 3. V. A. C. 800 m. előnyverseny: 1. Mikey (III. ker.) 15 p. 44.4 mp. 2. Vancsura (U. T. E.)

Finnország-Németország 2:1 (2:1.) A Drezdában lefolyt válogatott mérkőzés váratlanul a finnek győzelmével végződött, akik meglepő frissen és jól mozogtak. A németek csak a második félidőben játszottak jól és a balösszekötő révén gólt értek el. Egy tizenegyest a németek félrelőttek. A finn csapatban különösen a védelem játéka volt elsőrangu.

Ujra átuszták a La manche-csatornát. Mint Párisból jelentik, Tarakosi olasz uszóbajnok a francia partról tizenhat óra tizenhat perc alatt átuszta a La Manche-csatornát. Az olasz ideje tiz órával jobb Gullivan idejénél.

Birkozóverseny Novisadon. A novisadi iparkiállitás tartama alatt országos birkozóversenyt rendeznek, amelyen a novisadi egyesületek közül a Juda Makkabi és az NTK., Suboticáról a Sand, Zagrebből pedig a Croatia és Herkules atlétái vesznek részt. A vezetőség ezenkivül számit Zsombolya, Beograd és Split birkozóinak részvételére is.

Kehrling győzelme Krisztiániában. A magyar tenniszbajnok részt vesz a krisztániai nemzetközi tenniszversenyen. A kiváló formában levő magyar játékos mérkőzéseit nagy fölénnyel nyerte. A férfi-egyes középdöntőjében Björklunddal került össze, akit 6:3, 6:3 arányban imponáló stilusban vert meg.

Budapest—Magdeburg. Az augusztus 18—19-iki városközi uszóversenyre a magyar uszószövetség kiválogatta azokat a magyar uszókat, akik a németek ellen magyar részről a küzdelmet felveszik. 100 m. szerint: Gáborffy, Tumovszky, Eperjessy, Kenyeri, Beleznai, 100 m. hát: Bardha, Holba, Jung. 50 m. szerint: Kenyeri, Schlanker, Tumovszky. 200 m.: Eperjessy, Gáborffy, Belikó, Serény. 300 m. mell: Jung, Farkas, Wenk.

Német-román válogatott fotballmérkőzés. A német labdarugó szövetség — mint Berlinből jelentik — őszi programjába felvette a német-román válogatott mérkőzést, amelyet ez évben rendeznek meg először. A mérkőzés szinhelye Berlin lesz. A revánsot a németek csak a jövő tavaszszal adják vissza Bukarestben.

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde, augusztus 13. Lanyha irányzat mellett mindössze 18 vagon áru kelt el. Kötések történtek: Buza 340 dinár, Tengeri 272.50, Árpa 287.50, Zab 275, Liszt 6-os 415.

Beograd, augusztus 13. *Zárlat:* Páris 5.38, London 432.50, Milano 4.05, Genf 17.10, Newyork 94.95, Berlin 00022, Prága 2.79, Bécs 013.18, Bukarest 42.25, Budapest 0.50.

Zagreb, augusztus 13. *Zárlat:* Bécs 013.30, Berlin 00035, Budapest 0.55, Genf 17.90, London 431.50, Newyork 94.50, Páris 5.37, Prága 2.76, Bukarest 46.—.

Zürich, augusztus 13. *Zárlat:* Berlin 00001.45 (00001.25), Budapest 00.3 egynyolcad (00.3.50), Newyork 552.5 (551), Milano 23.45 (23.35), Prága 16.20 (16.0750), Bécs 000.77.50 (000.76.75), Varsó 000.25 (000.25), Szófia 4.80 (5), Bukarest 2.50 (2.67). *Beograd 5.85 (5.90)*, London 25.25 (25.18), Páris 30.75 (31.15).

Budapest, augusztus 13. *Zárlat:* A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Berlin 0.45—0.65, Bécs 26.00—28.00, Milano 815—850. *Valuták:* Márka 0.45—0.65, osztrák korona 26.60—28.00, Lira 820—855.

"MARIOLA" arckrém a legjobb arcápoló

NYILTTÉR.

Üzletátvétel.

Alulirottak a „Braća Petljanski" st.-bečeji cég füszerüzletét megvásárolván, felhivjuk e cég hitelezőit, hogy követelésüket dr. Draskóczy Ede stari-bečeji ügyvédünknél 8 nap alatt jelentsék be, — mert ellenkező esetben azokért felelősséget nem vállalunk.

St.-Bečej, 1923. évi augusztus hó 12-én.

6126 **Szücs Andor** és **Djura Bunjevački**

Hirdetmény.

A suboticai Izraelita Szentegylet ezennel pályázatot hirdet egy második **titkári állásra**. Pályázótól megkivántatik lehetőleg a szerb, magyar és német nyelv birása, valamint jártasság a zsidó ügyekben. — Javadalmazás megegyezés szerint. Részletes ajánlatok a családi állapot és kor megjelölése mellett folyó hó 25-ig Komor Géza nagykereskedő alelnök cimére intézendők.

6034 **Az Előljáróság.**

Topolai Izraelita Hitközség Bácska-Topola

Pályázat.

A topolai izraelita hitközség az idei nagy ünnepekre egy kellemes hangu kisegitő előimádkozót keres.

Pályázók felkéretnek, kogy próbaéneklés céljából alulirt elnökségnél előzetesen bejelentendő időben megjelenni szíveskedjenek. Fizetés megegyezés szerint. Az utiköltség csak az akceptáltnak lesz megtéritve.

Bácska-Topola, 1923 augusztus 12-én.

Komlós I. hitközs. jegyző — 6170 — **Székely Ignác** hitk. alelnök.

Községi Előljáróság St.-Bečej.
3048/1923. sz.

Árlejtési hirdetmény

St.-Bečej község előljárósága a tulajdonát képező „Tisza"-szálló javitási munkálataira nyilvános árlejtést hirdet. Előirányzott összeg 312.123 dinár 50 para. A tervek és a költségelőirányzat a hivatalos órák alatt a jegyzői hivatalban megtekinthetők. Csak vizsgázott és képesitett épitészek irásbeli ajánlatai vétetnek figyelembe. Óvadék 5%, amely a község pénztárába az árverés napjának délelőtti 9 órájáig letétbe helyezendő. Az árlejtés napja 1923 augusztus 20-ika, d. e. 9 óra. Ajánlatokat csakis a község által kiadandó ürlapon lehet tenni, amelyek 20 dináros okmánybélyeggel látandók el.

St.-Bečej, 1923 augusztus 9.

6133 **Községi Előljáróság.**

Neues Pester Journal

Budapest V., Vilmos császár-ut 34. szám
53. évfolyam
Legnagyobb és legkedveltebb politikai napilap
Jugoszláviában:
Előfizetés negyedévenként — — — 150 dinár.
Egyes szám ára — — — 2 dinár 50 para.
Vezérképviselő S. H. S. állam részére:
MAVRO HEUMANN
könyv- és papirkereskedő Subotica
hová az összes **rendelések és pénzküldemények** küldendők

Elsőrendű hirdetési organum
Hirdetések felvétele az összes hirdetési irodák által.

Kádársegédek, könnyü munkálatu dongából, uj transportakordmunkára legmagasabb dijazás mellett felvétetnek. Utiköltség megtéritve. **Hirschl Oszkár** gazdaságában **Potiskisveti Nikola,** Senta mellett. 6074

Kérjen mintát és árajánlatot!

Kérjen mintát és árajánlatot!

BRAĆA DÉNES
paprikafeldolgozó telepe, Horgos
(Bačka) **Filok: Szegeden.**

ELSŐ JUGOSZLÁV ABLAKROSTÉLY-, REDŐNY-, FA- ÉS ACÉLGÖRREDŐNYGYÁR
G. SKRBIĆ utóda
VIDAKOVIĆ TESTVÉREK
ZAGREB, ILICA 40
TELEFON 4—92, 23—19
ALAPITTATOTT: 1889.

6064

Készit mindennemü redőnyt: acélból, fából, vászonból és fonott redőnyöket, rácsokat, napvédő ponyvaszerkezeteket és ezekhez való alkatrészeket. — Költségelőirányzat és árjegyzék ingyen. Képviselők kerestetnek. — Legjobb és legmodernebb berendezésü gyár.

BORDSHORDÓKAT

I-a uj transporthordót — — — 300—800 ltr.-ig
és kevésbé használt hordót — — 200—500 „
Erős ászok (lager) hordót — — 10— 40 hl.-ig
továbbá
TÜZIFÁT, SZENET- és MESZET
(vaggontételekben) a legjutányosabban beszerezhet
AUGSBURGER IMRE
kereskedőnél SUBOTICA, Ciril-Metod trg 7. 5382

Két ügyes elárusitó

akik közül az egyik utazásra is alkalmas kell hogy legyen, szerb-horvát, német és lehetőleg magyar nyelvismerettel, lehetőleg azonnali belépésre kerestetik. **Adolf Adler,** Osijek I. Pejačevićeva ulica 4. 6159

Jelentős kiviteli cég
mezei és normál nyomtávu vasutak, épitési eszközök és épitési gépek részére keres agilis, jól bevezetett
képviselőt.
Ajánlatok „J. J. 22.038" jeligére Rudolf Mose, Berlin SW. 19. cimre küldendők.

Palma

Ne az olcsó árra,
hanem a minőségre
ügyeljen, ha gummisarkot vásárol!
Kérje cipészétől kifejezetten a valódi »Palma« kaucsuk sarkot és kaucsuk talpat!

WEITZENFELD és TÁRSA
SUBOTICA (BÁCSKA)
Táviratcim: KENDERIPAR
Iroda: Városi bérpalota
Telep: Sentai put.
Alapitva 1902.
Telefon: 190.

Ajánl:
lópokrócot, tüzoltó- és kerti tömlőket, uj lisztes, gabonás, gyapju-, toll-, komló- és szalmazsákokat, matrác- és roletta-szöveteket jutából és lenből, mindennemü házivásznat, zsineget, kötelet és hevedereket.

PONYVAELADÁS
VAGY KIKÖLCSÖNZÉS

FRANJO SZABÓ
SUBOTICA, SAVA-TEKELI UL. 4.
AJÁNLJA SAJÁT KÉSZITÉSÜ

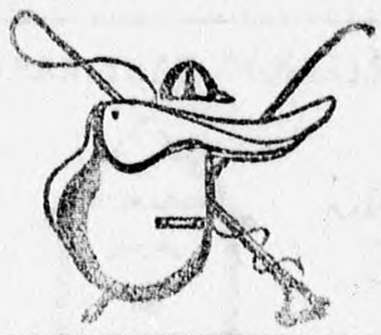

NYERGEIT
valamint szép különleges
LÓSZERSZÁMAIT
és az összes e szakmába vágó munkákat.

Tanulni akaró ügyes fiukat
tanoncoknak felveszek.
Reiter László elektromotorgyár, Segedinski put. 5955

Hivatalnok(nő)
jó gyors- és gépiró, irodai gyakorlattal, ki önállóan levelez
azonnali belépésre kerestetik.
Német és szerb nyelvtudás előny.
Irásbeli ajánlatokat **„Részvénytársaság"** jeligével a kiadóhivatal továbbit.

LEVELEZÉS

Szerb-horvát nyelvet teljesen biró intelligens hölgy ismeretségét keresem, kinek társaságában szabad délutánjaimat nyelvgyakorlás céljából eltölthetném. Leveleket »Urichber« jelige alatt a »Publik« hirdetőirodába kérek. Subotica, Fluspiac.

FOGLALKOZÁS

Házvezetői állást keres jobb házban intelligens nő. Ajánlatokat „Megfelelő" jeligére fiókkiadóhivatal Vel.-Becskerek továbbit. 6120

Gyakornokot mielőbbi belépésre keresünk. Barzel D. D., ezelőtt Rosenfeld Testv. vasüzlete, Subotica. 6093

Nagyobb **üzlethelyiség esetleg iroda kulai főutcán bérbeadó.** Azonnal elfoglalható. **BERKOVITS KULA**

Szoptatós-dadát keresek azonnalra. Baschné, VI. Vukovićeva-ulica 26. 6149

KÉT VASALÓNŐ hosszabb gyakorlattal azonnalra felvétetik. Paula Kovačev i sin, Osijek I., Strosmajerova ulica. 6129

Kifutó felvétetik. F. Kovač i drug divatüzlet. 6156

Ügyes csomagoló-lányokat felvesz Hygicia kötszergyár, I., Baladičeva-ulica 6. 6158

Negyven éves kertész október 1-re állást keres. Cim a kiadóban. 6154

Házvezetőnő és szakácsnő, ki az összes házi teendőkben jártas, vidékre is elmenne. Cim: özv. Poka Gáborné, Szegedinski vinograd, Subotica. 6152

25—30 éves róm. kath. **nevelőnő keresteik** szeptember 1-ére 14 éves leányka és 12 éves fiu mellé magyar, német és francia nyelvtudással, jó zongorista, ki egyuttal a tanitásban és kézimunkában segédkezne. Mindenképen kifogástalan egészséges egyének forduljanak ajánlatukkal Schmolke hirdetőirodába Novisad, Futoški put 2. 5997

Gyógyszerészgyakornokot keres szerb, német nyelvismerettel Török, Kovin. 6165

NÉMET NEVELŐNŐ ki a háztartásban is segédkezik, 9 éves kisleány mellé azonnali belépésre keresteik. Cim: „KULTURA" hirdetőiroda, Novisad, Kr. Aleksandra ul. 20.

VÉTEL-ELADÁS

Sürgősen eladó egy 8 HP Shutleworth kazán 48 coles Marschall cséplőszekrénnyel, szijazattal, komplett, Nagy Péter, Novi-Bečej-Vranjevo. 6135

CSERÉPKÁLYHÁK TŰZHELYEK (SPARHETOK) árlakását, javitását és tisztitását: **METEOR KÁLYHÁK** bélelését, kitapasztását shamottal a legolcsóbb árban elvállalja **Takács Mihály** cserépkályhás Subotica, Rudics-utca 1. szám. Ugyanott olcsó uj cserépkályhák eladók. 4282

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési dij felét fizetik. Előfizetési dij havonkint 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

ZÁLOGINTÉZET értéktárgyakra kölcsönt ad. Egyenruhák szállitása, köpenyszövet, ékszerek, női-kalapok, cipők, ruhák eladók. Bogovićeva-(Kinizsi) ulica 12. 686

ZSÁKJEGYEKET TEJKÖNYVEKET MUNKA és CSELÉDKÖNYVEKET ADÓIVEKET szerb, magyar-német, minden mellékköltség nélkül elbanyászon szállit **Berkovits M.** grafikai intézete **Kula (Bácska)**

Eladó szabadkézből kétjáratu hengermotor, malomépület nélkül, azonnal szálitható, más vállalkozás miatt sürgősen, olcsón eladó. Csak személyesen tárgyalunk. Báló Antal, dohánytőzsdéjében Bezdán.

Három és fél lóerős Puch motorkerékpár mellékkocsival, rendkivül erős konstrukció, megbizható, jó működéssel, kiválló, alig használt gummikkal 8000 dinárért eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6072

Somborhoz közel, 25 éves, jól berendezett 5956 **vegyeskereskedés** sajtgyárral, valóságos aranybánya, házzal együtt jutányosan eladó és azonnal beköltözhető. Bővebbet dr. Popovics Costa ügyvédi irodája Sombor

Elsőrendü használt transzporthordók kaphatók a legjutányosabb árban Subotica, Zriniski trg 31. sz. alatt. 6166

Homokfutókocsi jutányosan eladó. Aleksandrova ul. 9, emeleten. 6131

Siessen! Rohanjon! Eladó egy ház öt kapa jól megmunkált szőlővel, egy fajdisznó öt malaccal. Érdeklődni lehet Szommer Péter vendéglőjében: Subotica, Vojvoda Putnika trg 8. sz.

Malomberendezési tárgyak, hengerszékek, hegyező- s hámozógépek, kőjáratok, sziták stb. Benzin és szivógázmotorok ujak és használtak. — *Petrássy László* Vel.-Bečkerek Ristića 2218. — 5818

3/4 láne homok a fenyves-soron, villatelekre és szőlőtelepitésre alkalmas eladó. Cim a kiadóban.

Eladó egy tisztafajú farkaskutya. Felvilágositás kapható Szeged szőlők 184a. 6097

Eladó rövid pallisszander zongora hibátlan. Személyesen tárgyal Ujváry, Temerin. 6091

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál: **KRAUSZ VELIKI-BECSKEREK,** a törvényszéki palota mellett. TELEFON SZÁM 329. 4033

Eladó egy Heizmann-zongora dr. Galambosnál, Staribecsejen. 6163

Eladó ház két szobával, zárt folyosóval, azonnal átvehető. Cim: Ill., Perčićeva ulica 4. Margit-malom közelében. 6014

Prima retortafaszenet ajánl a teslici Iparművek egyedüli képviselője. — Ludwig Hubert Novisad, Željeznička ul. 19. 5879

Jegygyűrűk és menyasszonyi ajándékok a legolcsóbban kaphatók **ÁDÁM** ékszerésznél Subotica Rudics utca 6. Tört aranyért a legtöbbet fizetek.

Eladó a Zrinjski trg 5 sz. házamnál áta akitás folyján feleslegessé vált több tokban levő ablak, ajtó és épületfa. Jerkovics Mátyás Subotica. 6115

A **Bácsmegyei Napló** fiókkiadóhivatala **Veliki-Bečkereken** a főpostával szemben **LÉVAY NÁNDORNÉ** üzletében van. A fiókkiadóhivatal **felvesz hirdetéseket** előfizetéseket és minden a lapra vonatkozó reklamációkat.

Sötétszinü hálószobaberendezés kifogástalan matracokkal, irógasztal, egyes ágy éjjeliszekrénykével eladó. Tudakozódni lehet Schwimmernél, Hitelbank. Telefon 50. 6164

NEMESITETT **VETŐMAGBUZA** Székács-féle és bonfermier kisebb és nagyobb tételekben 5498 **ELADÓ** Čókai Vetőmagnemesitő R. T. Čóka, Bánát.

KÜLÖNFÉLE

Magnezit antilop- és vászon fehér-cipő tisztitószer folyadékban és porban. Viszonteladóknak nagy árengedmény. Kapható Illés-gyógytárban, a főpostával szemben.

Szeplőt, májfoltot három nap alatt eltávolit a Pintér-féle Fifi-krém és kölniviz használata. Kapható kizárólag a *Pintér-gyógytárban*, nagytemplom mellett. 2896

Értesitem a n. é. közönséget, hogy **Zrinjski trg. 11. szám alatt** **lakatos-műhelyt** nyitottam. Minden szakmabeli munkát olcsón és pontosan készitek. Legmodernabb kazakat nyitok és javitok, valamint mindenfele gép- és motorjavitást vállalok és hegesztek. Szives pártfogást kér **Wachtler Mihály** Subotica, Zrinjski trg.

Kottát, zenei könyvet gyorsan és pontosan szállit Erdély egyetlen speciális szaküzlete. Jegyezze fel céginket! *Moravetz* zenemükereskedés, Timisoara, Románia. — Jegyzék ingyen. 1733

A »Mészkénlé« használata a leghatásosabb szer a gyümölcsfákat és szőlőt pusztitó férgek és rovarok ellen. Főraktár. Hercl (volt Wachmann) drogéria Subotica, Alexandrova-ulica 1 3362

Butorozott szobát, kétágyasat, villanyvilágitással, a városháza közelében keres gyermektelen fiatal házaspár. Ajánlatok »Tiszta« jeligére a kiadóhivatalba intézendők.

Butorozott szoba azonnalra kiadó. Cim a kiadóban. 6153

Liliom-creme egyedüli biztos szer szeplő, májfoltok, mitteser ellen. Kapható Illés-gyógytárban, főpostával szemben. 2417

TRANSJUGO D. D. SUBOTICA

TELEFON 3-32. CIRIL i METOD TRG 1. TELEFON 3-32.

ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR:

RUDVAS ABRONCSVAS BETONVAS U-VAS

VASTARTÓ FALKÖTŐVAS VASLEMEZ CSAVARÁRU

SÜRGÖNYCIM: „TRANSJUGO"

Kóstolja meg az *Apatini Sörgyár SÖREIT,* amelyek a *Novisadi Kiállitás* ideje alatt a *kiállitási pavillonban* és a

***WINKLE**-féle Sörcsarnokban*

Novisadon kerülnek kimérésre

5876

REDŐNYÖK minden nemben ugymint: Acél „Esslinsen"-féle fa zsaluablak és vászon, továbbá az összes mü- és épületlakatosáruk, valamint teherfelvonók gyártása

BERNOLD SZILVESZTER

Alapittatott: 1885. **NOVISAD** gárgyárral szemben

Kérjük a novisadi kiállitáson aug. 11-től 26-ig 18. sz. pavillonunkat megtekinteni. — Telefonszám: 234.

Aksentijević és Fixmann Beograd

hirlapterjesztő és hirdető vállalat, Skopljanska 18.

Telefon 22-22. Postafiók 176.

Folyószámla Prágai Hitelbank beográdi fiókjánál.

TŐKE ELHELYEZÉS:

magas százalék, bankgarancia és bekebelezés ellenében haszonrészesedési alapon.

Levelezés szerb, horvát, magyar, német, angol, olasz és francia nyelven.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC - Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. kőrotaüzemében Subotican.